

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för ekonomi

Förtroendet till samhällets institutioner

En komparativ studie mellan Sverige och Portugal

Anders Selander

Juni 2013

C-uppsats, Kandidatnivå, 15 Poäng
Statsvetenskap

Handledare: Rolf Jonsson
Examinator: Göran Bostedt

Abstract

This study is about trust for public institutions and what the foundation is that builds this confidence. For this study I have used three dependent variables to define different aspects of public institutions. These are trust in the legal system, trust in political parties and state of health services nowadays. The method that is used in the study is based on a comparative study between two countries, Sweden and Portugal. The actual result is made up by comparing means and regressions by using 13 independent variables. Many of the independent variables that has been used is deriving from institutional theories of Putnam and Rothstein These theories points out the importance of strong traditions of civic engagement and that the success of the trust of the institutions depends in large part on the horizontal bonds that make up social capital. Other theories describe the malicious venom that is the outcome of corruption and the importance of happiness. The cultural dimensions by Hofstede are also included in the list of theories, especially those dealing with the freedom and free from collectivism and caring for others well-being. With help from these theories thirteen independent variables were emerged. The result that comes from the study is that the trust is first of all the obvious Sweden has a higher level of trust in all the different aspects than Portugal. Although the regressions shows that only 4,8 -11,2% can be explained, there is still possible to make clear conclusions. The clearest conclusion we can draw is that state of happiness makes a difference regarding trust for the institutions. Other things that influence the trust are civic engagement by working in another organization and believing in equality seems to correlate with higher trust. Caring for others seems to have a slightly negative effect on the trust. With this we can conclude that altruists do not have a higher trust on public institutions than others. A clearer tendency is that the sense of feeling free is negative on the trust for the public institutions.

Keywords: trust for public institutions, comparative study, institutional theories, cultural dimensions.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Syfte och Frågeställningar	4
3. Metod	5
3.1 Komparativ studie	5
3.1.1 Fem frågor för den komparativa metoden	5
3.1.2 Fokuserade studier.....	6
3.2 Logiskt samband och kausalitet	7
3.3 Statistisk analys	7
3.3.1 Urval av variabler.....	7
3.3.2 Medelvärdes jämförelser	8
3.3.3 linjära regressionsanalyser	8
4. Teori del I.....	10
4.1 Teoretiska utgångspunkter.....	10
4.2 Nyinstitutionalism, historisk institutionalism och stigberoende.....	10
4.3 Sociala normer och politiska institutioner	11
4.4 Medborgargemenskapen och det medborgliga engagemanget.....	12
4.5 Politisk jämlikhet	13
4.6 Sammanslutningarnas dynamik	14
4.7 Lycka	14
4.8 Korruptionen	15
4.9 Jämlikheten internationellt	16
4.10 Klass och utbildningsskillnader.....	16
4.12 Teori avsnitt del II - Hofstedes kulturdimensioner	17
4.12.1 Maktdistans	18
4.12.2 Individualism och kollektivism	19
4.12.3 Maskulina och feminina värden	19
5. Resultat.....	21
5.2 Operationaliseringsmetod.....	23
5.2.1 Medelvärden för de beroende variablerna.....	24
5.2.2 Medelvärden för några av de oberoende variablerna	25
6. Diskussion och sammanfattning.....	37
7. Källförteckning.....	40

1. Inledning

Där medborgarandan har varit god, där har också samhällsutvecklingen varit god. Det är ingen större hemlighet att i de samhällen där man har haft förtroende för sin granne och för övriga medborgare, där har också demokratiseringen och rikedomen varit större.

David Hume förklarar dilemmat följande:

”Din säd är mogen idag, min mognar imorgon. Det lönar sig för oss båda att jag arbetar tillsammans med dig idag och att du hjälper mig imorgon. Jag hyser ingen vänskap för dig och jag vet att du ingen hyser för mig. Därför kommer jag inte att göra mig någon möda för din skull, och om jag arbetade med dig för min egen skull, i förväntan om en gentjänst, vet jag att jag bleve besviken och att jag förgäves finge vänta på din tacksamhet. Här lämnar jag dig sålunda att arbeta ensam, och du behandlar mig på samma sätt. Årstiderna växlar, och vi förlorar båda våra skördar av brist på ömsesidigt förtroende och trygghet(Hume 1740 i Sugden 1986 i Putnam, 1996, s196).”

Varje samhälle har sin egen historia och sina egna traditioner som varje land bär med sig kollektivt genom historien. Den egna identiteten har uppkommit ibland genom tur, otur; genom skicklighet att lösa problem men också genom oskicklighet att hantera problem. Oavsett om man tror att det är grund av Guds nåde eller av slumpen så bär vi med oss denna ryggsäck på gott och ont. Detta både individuellt och kollektivt.

Däremot så är varken individer eller samhällen lika. Vissa samhällen har trots stora katastrofer och förluster vid krig ändå lyckats att komma tillbaka och bli än starkare än vad de varit tidigare. Sådana samhällen har ofta karaktäriserats av en stark samhällsgemenskap där man litat på sin näste.

Var hittar man då dessa miljöer med ett högt generellt förtroende och bra förmåga till samarbete? Kan det bero på hur samhället är uppbyggd? Kan det finnas några samhällsvetenskapliga murstenar som bygger upp denna tilltro så att det institutionaliseras och finns det skillnader i olika länders sätt att förverkliga den sociala ingenjörskonsten?

Aaron Wildavsky är en av de tidigare forskare som har studerat sociokulturella bindningar. Enligt Wildavskys kulturteori så är preferenser och normer socialt konstruerade. Det finns fyra arketyper av kulturer beroende på om gruppens sammanhållning är stark eller svag samt om den sociala kontrollen inom gruppen är kontrollerande eller har en starkare laissez faire attityd. Dessa är hierarki, fatalism, konkurrens och egalitarism. Är gruppen hierarkisk så ska

individerna offra sig för kollektivet och inte förvänta sig något i gengäld, fatalister har ingen anledning att samarbeta och anser sig inte ha något särskilt behov av samarbete. Egalitister kommer inte att kräva samarbete av andra. Det är bara de konkurrensinriktade som har någon anledning att samarbeta (Rothstein, 2010, 165f).

En annan studie av sociologen Alex Inkeles och psykologen Daniel Levinson konkretiserade vad som man kunde anses påverka funktionsdugligheten hos alla samhällen. Dessa tre var förhållande till auktoritet, självuppfattning och särskilt förhållandet mellan individ och samhälle samt individens uppfattning över vad som är maskulinitet och femininitet samt slutligen konflikthantering (Inkeles & Levinson, 1969, i Hofstede, 1997, s.12).

Den allra mest kända studien inom denna genre är Alexis de Tocquevilles Demokratin i Amerika som understryker sambandet mellan ett samhälles seder och bruk. Här konstateras det att föreningar och andra sammanslutningar förstärker demokratin och gör dess institutioner stabila och effektiva (Putnam, 1996, 24).

2. Syfte och Frågeställningar

Syftet med den här uppsatsen är att försöka identifiera och beskriva vad som kan påverka förtroendet till samhällets institutioner. Hur ser förtroendet ut och vad kan förklara högre respektive lägre förtroende.

Teoretisk frågeställning Vilka faktorer påverkar den sociala tilltron till välfärdsstaten.

Empirisk frågeställning Vad finns det för skillnader och vad kan förklara och påverka människors förtroende till samhällets institutioner mellan Sverige och Portugal.

3. Metod

3.1 Komparativ studie

Varför använda sig av en komparativ studie överhuvudtaget? En enkel förklaring är att ”skälet till jämförande är det äldsta, det enklaste och det bästa” (Hague m.fl., 2000, s45). Jämförande politik fokuserar på stater, det hjälper oss att få bakgrundsinformation om övriga statsskick inte bara tolkningen av nya utvecklingar utan det gör det också möjligt att tolka den egna situationen. Amerikanska studenter kan bli överraskade om den nyfunna vetenskapen att deras valsystem är ett system som många länder har övergivit. Den jämförande analysen hjälper oss att komma över vår egen etnocentrism. ”And what should they know of England who only England know?” uttryckte sig Rudyard Kipling i dikten The English flag. Ett annat skäl till att undersöka politik komparativt är uppställandet och prövandet av samband (Hague m.fl., 2000, 46).

3.1.1 Fem frågor för den komparativa metoden

Hur man gör en komparativ studie kan enklast sammanfattas med hjälp av fem frågor (Denk, 2002, 32).

1. Vilka egenskaper ska undersökas?

Något ska alltid undersökas, detta är en egenskap som finns hos någon. Därför är det alltid bra att börja med att precisera vad för egenskaper som ska preciseras.

Uppsatsens ambition är att beskriva olika dimensioner som påverkar värderingar i organisationer, förklara samt utvärdera faktorer som påverkar eller inte påverkar förtroendet för samhällets institutioner. Undersökningsobjektet som kommer att studeras närmare är det samlade förtroendet för samhällets institutioner hos olika grupperingar boendes i respektive land.

2. Vilka objekt ska undersökas?

De egenskaper som undersöks bärs av olika objekt, men de objekten är också bärare av andra egenskaper än det som faktiskt undersöks. Observera att det är endast den egenskap som studeras som är relevant i studien.

3. Vilka fall ska undersökas?

En kritisk punkt vid komparativa studier är valet av fall och hur många fall som ska studeras. Båda dessa val måste motiveras och förklaras. Valet av fall (och i detta hänseende valet av länder) kommer påverka utformningen av analysen och dess möjligheter. Komparativa studier

kan indelas i antalet falls om studeras. Vid komparativa fallstudier studeras bara ett enda fall, fokuserade studier studeras en mindre grupp, vanligtvis två-fem länder. Slutligen finns statistiska studier som förutsätter en större mängd länder. Valet av länder påverkar antalet faktorer. Inkluderar man många faktorer måste antalet fall begränsas. Däremot har man färre faktorer som är fallet vid statistiska studier så har man möjligheten att smälla på med fler länder(Denk, 2002, s33f).

4. Vilka tidsperioder ska undersökas?

Val av tidpunkt innebär att man måste välja dels hur många tidpunkter som ska studeras och dessutom vilka tidpunkter som ska studeras. Detta tillsammans med val av länder påverkar möjligheter att generalisera studiens resultat. Studerar man ett land vid en tidpunkt ger detta få möjligheter att generalisera studiens resultat utanför landet eller utanför just den tidpunkten. Studerar man alla länder vid en tidpunkt ger det en bra möjlighet att generalisera studiens resultat just vid det exakta tillfället. Studerar man ett land vid många olika tillfällen så kan man generalisera i högre grad i tid men sämre möjlighet att applicera detta på andra länder. Självklart ger då också den bästa generaliseringsmöjligheten den studie som studerar många fall och under många olika tidstillfällen(Denk, 2002, s36f).

5. Hur ska underlaget insamlas?

Slutligen måste man även välja hur och vilken/vilka insamlingsmetoder som ska väljas. Det finns flera olika sätt att välja. Man kan välja intervjuer, enkäter, observationer eller offentlig statistik eller protokoll(Denk, 2002, s37).

3.1.2 Fokuserade studier

Som tidigare nämnts så studeras en mindre grupp, vanligtvis två-fem länder vid fokuserade studier. Dessa studier är mer inriktade på att förklara en situation. Fokuserade studier utmärks av att det är en aspekt som står i centrum för studien(den beroende faktorn). För att undersöka vad som påverkar den beroende faktorn så ingår flera oberoende faktorer som påverkar analysen (Denk, 2002, s42). I denna studies fall så är det förtroendet till samhällets institutioner som är den beroende faktorn. För att undersöka detta närmare så har jag valt att använda mig av tre underliggande beroende variabler. De tre beroende variablerna är "trust in the legal system", "trust in political parties" samt "State of health services in country nowadays" kommer att undersökas närmare. Jag har valt dessa tre för att de här variablerna förklarar tre olika synvinklar i förvaltningen. Den juridiskt rättsliga aspekten speglar "trust in the legal system". Den del där ideér skapas och verkställs som policies och lagar i demokratin speglar "trust in political parties", då de politiska partierna är den institution som viktigast återspeglar detta. Välfärdsaspekten speglas av "State of health services in country nowadays".

Det finns två olika former av fokuserade studier, most similar systems design(MSSD) samt most different systems design(MDSD). Most similar systems design bygger på logiken att

skillnader förklaras med skillnader(Denk, 2002, s42f). Med most different systems design bygger på en omvänd logik; likheter förklaras med likheter. Idén med MDSD är att identifiera likheter mellan länderna som kan förklara likheter som påverkar den oberoende faktorn. Genom att studera Portugal och Sverige (så olika länder som möjligt) ökar möjligheten att identifiera vilka faktorer(i detta fall likheter) som påverkar förtroendet till samhällets institutioner(Denk, 2002, s42). Kanske det starkaste argumentet att välja MDSD är att designen tillåter starkare prövning av teorier eftersom dessa kan prövas i flera olika kategorier av länder och inte bara de som liknar varandra (Denk, 2002, s65).

Jag kommer att välja två länder, Sverige och Portugal. Urvalet är relativt enkelt, Portugal och Sverige är länder med ungefär lika befolkningsunderlag. Geografiskt kan man räkna att de båda länderna ligger i varsin utkant av Europa och är präglade av olika former av kristendom; protestantism och katolicism. Även om båda länderna har stått utanför de stora världskrigen så har krig och diktatur påverkat och präglat 1900-talets Portugal då de sista forna kolonier slogs sig fria. Sverige har i sin tur förlitat sig på fred och konsensus där arbetsmarknadens parter i stor del skött sig själva sedan Saltsjöbadsavtalets dagar.

Jag kommer att välja att göra dels tre enskilda regressioner för varje land samt att slå ihop dessa länder totalt och jämföra likheterna.

Jag har valt att använda statistikprogrammet SPSS och har använt mig av databaser från European Social Survey(ESS). ESS är ett akademiskt drivet forum som är utformat för att förklara Europas institutioner och attityder, övertygelseser och beteendemönster hos olika befolkningsgrupper genom tiden (<http://www.europeansocialsurvey.org/>). Jag har valt att utgå från de 2012 års resultat. Intervjuerna har gjorts mellan januari 2010 – december 2011.

3.2 Logiskt samband och kausalitet

I samband med mätning måste man skilja mellan logiskt samband och kausalitet. Om sambandet mellan minst två faktorer visar på ett mönster, så finns det ett logiskt samband när underlaget följer mönstret i enlighet med logiska kriterier. Detta räcker dock inte för att kunna konstatera att det finns ett verkligt samband, det vill säga kausalitet (Denk, 2002, s72).

3.3 Statistisk analys

3.3.1 Urval av variabler

Valet av variabler är starkt beroende av den teori som kommer att presenteras. Valet av de tre oberoende variablerna som tidigare beskrivits har att göra med att få en samlad bild över förtroende till samhällets institutioner.

Gällande de oberoende variablerna så har jag börjat med att ta upp ålder och kön för att se de klassiska skillnaderna. Jag har förvisso tagit upp i teorin maskulina värden och feminina värden men för att undvika debatten om vad som är social konstruktion så bör man notera att viss skillnad kan finnas mellan kön och könsroller. Utbildning finns med och teorin beskriver även att skillnader finns mellan låg och högutbildade. Variabler som lycka och jämlikhet finns med som teorin också beskriver. För att beskriva det aktiva engagemanget har variablerna intresse för politik, arbetet för någon annan organisation en politisk tagits ut. Då sociala medier spelar allt större roll har jag även en variabel som beskriver internet användningen. Teorin beskriver att lycka kan uppkomma genom att vara religiös eller känna sig fri, därför finns även dessa variabler med. Frihet finns även med för att beskriva individualistiskt och kollektivistiskt tänkande. Slutligen så har jag inte tagit med en variabel som direkt svarar om korruption trots att en stor del av teorin upptas av detta. Anledningen är enkel. Ingen tycker om korruption. Därför är det inte heller speciellt intressant att ställa en fråga om korruption. Det kan endast mätas indirekt. Den viktigaste variabeln som kan svara på det är jämlikhetsvariabeln även om andra variabler som engagemang och att bry sig om andra och att känna sig fri säkert spelar roll.

3.3.2 Medelvärdes jämförelser

Medelvärdesjämförelser presenteras framför allt av två olika skäl. Det ena är att det ger en enkel bild över skillnaderna och man behöver inte vara statistiker för att förstå skillnaden. Trots allt medelvärdet, eller det aritmetiska medelvärdet kanske det allra mest vanliga centralmättet som finns. En annan orsak att uppsatsen belyser just medelvärdena är att de visar det verkliga skillnaderna mellan länderna. En risk med medelvärdes jämförelse är att de lättpåverkas avvikande värden. Därför har även standardavvikelsen(sd) presenterats samt antalet fall(n) för varje fråga.

3.3.3 linjära regressionsanalyser

Regressionskoefficienten b (b-värdet) talar om hur stor förändring som sker av den beroende variabeln som en enhets förändring på den oberoende variabeln producerar (Esaïasson etc., 2007, 430). Koefficienten uttrycker den beräknade effekten av de beaktade variablerna. Tar vi ett exempel från studien där den beroende variabeln är trust in the legal system och den oberoende variabeln är född i landet så är detta en dummy variabel med värdena 1 och 0, och i det här fallet ges värdet 1 till den som är född i landet. Trust in the legal system är en variabel med ”poängen” 0 till 10, där 0 betyder inget förtroende och 10 maximalt förtroende. Ser vi på resultatet i Portugal så kan vi se ett värde på -0,576. Det betyder att den portugis som är född i landet ger 0,576 poäng lägre förtroende jämfört med den som inte är boende i landet(Castles, 2000, 29f).

Med att jämföra olika standardiserade koefficienter(Beta) får vi ett hum över vilka koefficienter som är mer ”viktiga” jämfört med andra (Allison, 1998, 30f). Standardiserade koefficienter gör att det går att avläsa om exempelvis kön har större effekt än exempelvis ålder och vilken av variablerna som har störst samband.

Ett mått som man skulle kunna säga är en sammanfattning på hur väl den beroende variabeln stämmer överens med de observerade är andel förklarad varians(R^2). Detta värde varierar mellan 0 och 1. Ju närmare 1 den är desto mindre blir avvikelsen mellan observerat och förväntat värde på den beroende variabeln (Esaiasson etc., Gilljam, Oscarsson och Wängnerud, 2007, 433).

Skillnaden mellan andel förklarad varians (R^2) och andel justerad förklarad varians(Adjusted R Square) är att det justerade måttet tar hänsyn till antalet oberoende variabler som ingår i regressionen och justerar ner det måttet något. Om man har många oberoende variabler kan R^2 värdet överskatta den förklarade variansen något. Rapporterar man andel justerad förklarad varians borde man därför vara på den försiktigare sidan(SPSS akuten).

4. Teori del I

4.1 Teoretiska utgångspunkter

Alla forskare bör fastställa och erkänna sina epistemologiska och ontologiska underbyggnader och hur det påverkar deras forskning, forskningsmetod och forskningsresultat (Marsh & Stoker, 2010, 210).

Uppsatsens utgår från två utgångspunkter, på samma sätt som Metodpraktikans författare gör. Det ena är att det finns en verklighet som är helt oavhängig den subjektiva världsbilden. Det andra är att det går att erhålla kunskap om denna värld genom systematiska observationer (Esaïsson etc., 2007, 17).

4.2 Nyinstitutionalism, historisk institutionalism och stigberoende

Institutionalismen och framför allt den nya institutionalismen kan bättre förklaras som ett perspektiv att se samhällsstrukturer mer än en teori i sig (Marsh & Stoker, 2010, 78). En institution enligt ny institutionalismen är inte bara den formella strukturen som studerades enligt det traditionella synsättet¹. Det är en sammansättning av olika normer, regler, förståelser och rutiner som är institutionens kärna (Peters, 2005, 29).

Uppsatsen utgår utifrån ett perspektiv som man kan hitta i den historiska institutionalismen. Den utgår ifrån att institutionens val av dess normer, regler, förståelser och rutiner kommer att sätta sin standard och prägel långt fram i framtiden. Detta kan även kallas för stigberoende. Inom denna sfär så utgår man från att det är strukturerna inom institutionen som starkt påverkar dess medlemmars agerande. Beslut som tidigare tagits inom organisationen ligger kvar i grunden och detta kan i sig skapa ett normativt beteende hos den enskilda människan trots att beslutet tagits för flera år sedan (Peters, 2005, 80). När man sätter en djupgående standard så kommer kulturen av denna standard ”sitta i väggarna”. Det betyder inte att det är omöjligt att ändra denna kultur men det kommer innebära en hög kostnad.

I och med detta kan man se en av dess absoluta svagheter. Eftersom själva definitionen av vad en institution är så vagt definierad så betyder detta att det är svårt att avfärda en institution som icke existerande (Peters, 2005, 41). Som Rothstein uttryckte sig, om en institution betyder allt, då betyder det ingenting; hur kan då institutioner särskiljas från andra sociala omständigheter (Rothstein 1996 i Marsh & Stoker, 2010, 72). Då temat för den här uppsatsen inte är att definiera gränslandet på vad en institution är utan snarare vad påverkar en institution kringgår man härmed detta problem.

¹ Aaron Woldavsky har också uppmärksammat att sociala processer inte går att förklara ur ett renodlat rationalitetsperspektiv. Om man medger att preferenser är olika hos olika individer så behöver också den finmotorik finnas som förklarar detta. ”En fara med rationalistiska förklaringar är att de gör preferenser till en deus ex machina som utan förklaring faller ner från himlen” (Wildavsky 1991 i Rothstein, 2010, 165).

4.3 Sociala normer och politiska institutioner

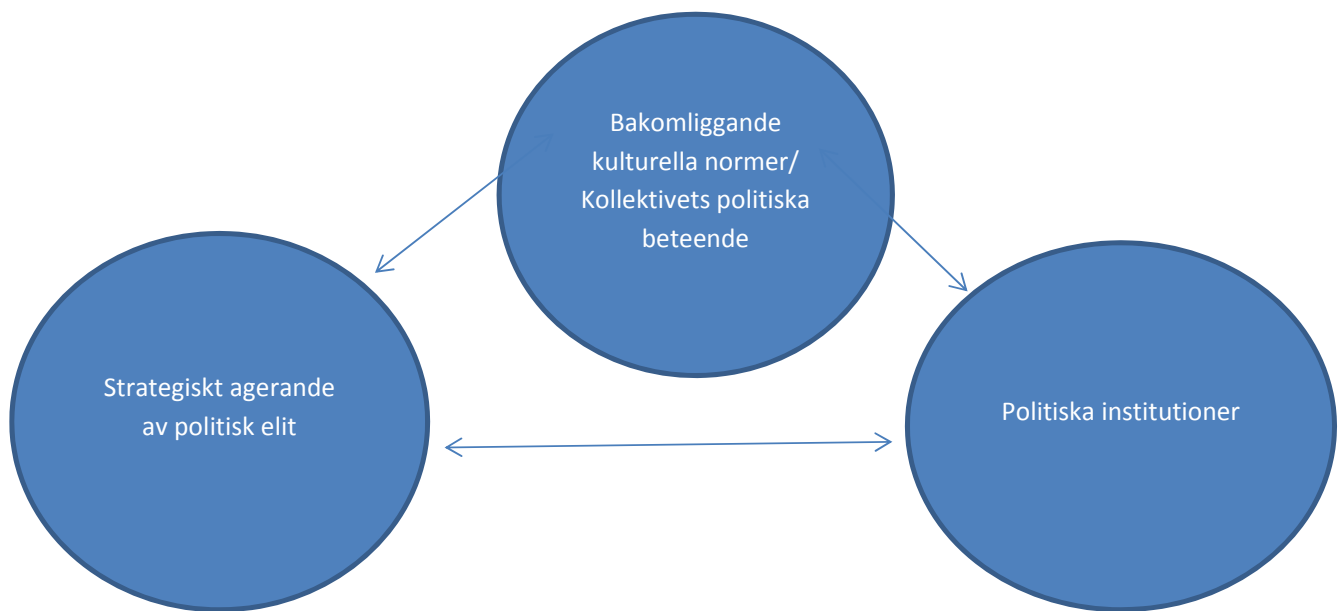
Att institutionella förhållanden i politiken spelar stor roll, i samband med att man analyserar vad staten både kan och bör göra, är otvetydigt. Det är inte bara formella regelsystem som förklarar hur institutionerna agerar och bör agera som exempelvis politikens beslutsmekanismer. De har också effekter på de värderingar som genomsyrar det dagliga livet för människorna som lever i samhället, som i sin tur hjälper till att skapa det vi menar med en gemensam kultur, nationell identitet, tillhörighet, solidaritet och även det författaren ämnar undersöka närmare; förtroende. Det kan sålunda argumenteras att en av politikens uppgifter är att konstruera samhället och dess institutioner så att människor uppträder rättskaffens, just eftersom samhället i grunden är uppbyggt på ett rättvist sätt (Rothstein, 2010, 28f).

Utgår man från denna teori så faller också jakten på människans sanna natur som säger att det finns en enkel logik och en absolut sanning om hur man bygger en enkel modell för att styra samhället eftersom det inte finns något konkret svar på detta. Under vissa förhållanden råder en stark ekonomisk rationalitet, och under andra förhållanden har sociala normer en stor betydelse. Därför är det viktigt för samhällsvetenskapen att klargöra relationerna mellan politiska institutioner och människornas handlingslogik (Rothstein, 2010, 149f).

Man lämnar inte bara den enkla logiken utan också det enkelriktade sambandet. Rothstein presenterar sin teori som bygger på att samhällets individers kulturella normer påverkar hur pass rättfärdigt institutionerna beter sig. En viss orsakslogik kommer också att träda fram över tid. Den utgår från att institutioner ger upphov till ett visst empiriskt och normativt beteende, som i sin tur antingen förstärker eller undergräver de ursprungliga institutionerna. Det här blir en dubbelverkande orsakslogik; eller om man så vill säga en ond eller god cirkel. Enligt olika attitydundersökningar så har det visat sig att två olika samhällen kan ha mycket likartade värderingar gällande rättvisa och jämlikhet men helt olika välfärdsmodeller (Rothstein, 2010, 173).

Kan man då förklara att institutioner är medvetet skapade av politiska aktörer? Som Rothstein förklarar så leder detta till ett icke deterministiskt tankesätt. Detta leder till att man ser den politiska historiens betydelse och att förhållandet mellan strategisk politiskt agerande, politiska institutioner och politiskt beteende blir en fråga som öppnas upp för samhällsdebatten i framtiden (Rothstein, 2010, 173).

Putnam förklarar att det kan vara omöjligt att beskriva de kausala sambanden mellan den stora massans politiska beteende och den politiska elitens strategiska agerande. Putnam menar att vi inte kan säga om ledarna rättar sig efter sina väljares kompetens och medborgaranda. Vi kan heller inte säga hur detta engagemang har exakt påverkats av den politiska elitens vilja (eller avsaknad av vilja) att verka för en ökad jämlikhet och det politiska deltagandet (d.v.s. höja medborgargemenskapen). Elitens och massans åsikter två sidor av samma mynt och de är bundna till varandra vare sig man vill det eller inte (Putnam, 1996, 128).

Figur 1 Cirkelförhållandet mellan sociala normer och samhällets institutioner.

Medborgargemenskapen eller avsaknaden av denna, kan anses vara samma sak som de bakomliggande kulturella normer som finns i ett samhälle. Det är två olika begrepp som förklarar en och samma verklighet. Mellan detta och kollektivets politiska beteende finns det reciprokt samband som påverkar både den stora massans sätt att tänka och de politiska institutionerna. Vi får fram här ett cirkelförhållande mellan dessa tre aspekter som för den delen inte är ett nollsummespel. Institutioner kan ge upphov till vissa nya intressen och normer som i sin tur kan påverka de ursprungliga institutionerna. Alltså kan vi konstatera en dubbelverkande orsakslogik mellan beteende och institutioner och historiska normer/försök till att införa nya normer (Rothstein, 2010, 172f).

4.4 Medborgargemenskapen och det medborgliga engagemanget

Vad finns det då för bakomliggande kulturella normer kring den höga medborgliga gemenskapen (eller det låga engagemanget)? Det medborgliga engagemanget är ett av dessa kännetecken och det utmärks av ett aktivt deltagande gällande kollektiva angelägenheter. Just intresse för det allmännas bästa på bekostnad av ens egna kortsiktiga individuella och privata mål kan anses ligga nära den ”medborgliga dygdens kärna”, som Putnam uttrycker sig. Personer i detta samhälle med hög medborgargemenskap och engagemang behöver inte på något sätt vara altruist, däremot så kan man ändå agera långsiktigt egoistiskt genom att definiera sitt egenintresse efter bredare offentliga behov och vaket för andras intressen. Ett exempel på medborgligt engagemang är att inte utgå från sin egen kärnfamiljs kortsiktiga bästa genom att fuska sig igenom systemen i form av att utgå från att alla andra gör likadant,

utan att inse att den offentliga arenan är något mer än strikt personliga intressen (Putnam, 1996, 107ff).

Trots sitt politiska engagemang kommer invånaren i en region med svag medborgaranda känna sig utnyttjad, alienerad och maktlös även om en hög utbildning skulle försvaga den känslan. Där medborgarandan är svag är livet mer riskabelt. Man är mer uppmärksam för att bli lurad och följer lagarna i mindre utsträckning. Korruptionen är ett plågoris som genomsyrar samhället; opinionsbildarna i områden med svag medborgaranda tenderar att beskriva sin region som mer korrumpad än de regionerna med stark medborgaranda. I den svaga regionen är det nästan förväntat att man ska bryta reglerna, man är dum om man inte skattefuskar, kör för fort eller fuskar med bidrag. Därför fuskar man själv och bekräftandet av cynismen är ett faktum. Det paradoxala är att i dessa regioner vill man i högre grad ha hårdare regler mot fusk men i de samhällena med hög medborgaranda så har man ofta en mer liberal inställning. Däremot så präglas ett samhälle med hög medborgaranda av hederlighet; man gör hederliga affärer med varandra och man förväntar sig tillbaka hederlighet. Förväntningarna är stora att ledarna har höga normer och lever efter de regler som de har skapat. Man åker inte snålskjuts på andras bekostnad eftersom man inser att tilltron kommer att skadas (Putnam, 1996, 134ff).

4.5 Politisk jämlikhet

Politisk jämlikhet är ett annat kännetecken. Medborgargemenskap innebär lika rättigheter och skyldigheter för alla. Ett samhälle som präglas av medborgargemenskap binds samman av ömsesidiga horisontella relationer och mindre av vertikala relationer av auktoritet och beroende. Individerna inom detta samhälle agerar som jämlikar och inte som beskyddare och klienter eller härskare och underlydande. Ledarna för ett sådant samhälle ska vara ansvariga och måste själva förstå att de står som ansvarig inför de andra individerna i samhället. Detta eftersom absolut makt och bristen på makt kan korrumpas, eftersom de inger en känsla av ansvarslöshet. Desto mer jämlikt samhället är enligt dessa principer desto dygdigare är detta samhälle (Putnam, 1996, 109f).

Man kan säga att undersöka hur människor uppfattar sitt lands politiska sätt är att studera landets politiska kultur. Just begreppet är alltså inte åsikterna om just några speciella personer som statsministern eller regeringspartiet utan det är en studie över hur människor uppfattar systemet och dess institutioner som helhet. Således betyder detta att byggstenarna till den politiska kulturen är den enskilda människans tro, åsikt och känsla gentemot det politiska systemet (Hague m.fl., 2000, 131).

En politisk kultur som är väl förankrad hos den ackumulerade massan genererar stöd till det politiska systemet. Är demokratin och offentlighetsprincipen populära institutioner hos den breda massan är det sannolikt att de spelar en viktig roll även i framtiden. En regim som baserar sig enbart på makt håller sannolikt kortare tid än den regim som baserar sig på att ha rätten på sin sida.

Ett verk som belyser detta är Almond och Verba som utskiljer tre rena typer av politiskt kultur. Den första är provinsiell kultur. I detta exempel är medborgarna enbart vagt medvetna om centralregeringens existens och man är i stor grad opåverkad av dess beslut. Den andra typen är en underdånig kultur. I denna kultur så anser inte medborgarna att de är deltagare i den politiska processen utan man är snarare regeringens klienter och underlydande. Den tredje och sista är en deltagande kultur. Här tror medborgarna att man både kan påverka regeringen och bli påverkad av regeringens beslut (Hague m.fl., 2000, 132).

Från Putnams Italienstudie har det framkommit att i de regionerna med mindre medborgargemenskap (det vill säga regioner från södra Italien) har invånarna tätare personlig kontakt med sina företrädare än de i norr. Frågorna rör sig ofta om mer personliga som exempelvis frågor om arbete eller beskydd. Ett samhälle som kännetecknas av stor ojämlikhet hämtas också de politiska ledarna från en smalare sektor av samhällshierarkin. I fallet Italien har fler personer universitetsexamen i norr än i söder men ändå är de politiska ledarna i söder mer högt utbildade än de i norr (Putnam, 1996, 123f).

4.6 Sammanslutningarnas dynamik

En stark faktor som har en avgörande roll att skapa en hög medborgargemenskap med kännetecknen som förtroende, solidaritet och tolerans är en hög sammanslutningsgrad i samhället. Sammanslutningar bland samhällets individer bidrar till effektivitet och stabilitet både internt på sina egna enskilda medlemmar samt externt på staten. Internt så lär man sig att samarbeta, man lär sig också att ta på sig delat ansvar för kollektiva projekt. Är man medlem i flera olika föreningar med andra mål och medlemmar så kommer ens egna åsikter sannolikt förändras till följd av gruppkontakter och andra olika former av tryck. Det här gäller inte bara för föreningar som är direkt politiska utan det kan vara matlagningsföreningen, idrottsföreningen eller vilken annan typ av förening som kan få in någon slags självdisciplin som leder till ett mer friktionsfritt samarbete. Detta för att styra dem till ett mer klart angivet mål. I och med dessa klarlagda mål kan man även tydligare påverka staten med en mer rak debatt. Som Toqueville observerade angående detta: ”Känslor och ideér förnyas, hjärtat vidgas och förståelsen utvecklas endast då människor påverkar varandra ömsesidigt” (Toqueville, 1969, i Putnam, 1996, s110). Där föreningslivet blomstrar, där medborgarna intresserar sig av de allmänna angelägenheterna och inte bara för direkt enskild vinning, där finns också ledare som i högre grad tror på demokrati och mindre på social och politiskt hierarki. Starka lokala föreningar är en avgörande faktor för framgångsrik utveckling (Putnam, 1996, 110ff).

4.7 Lycka

I och med att offentliga angelägenheter är enklare att ordna i ett samhälle med högre social tillit så är det inte heller konstigt att invånarna där är lyckligare. Lycka är att bo i ett samhälle

med hög medborgaranda. På ett mikroperspektiv så spelar inkomsten och religionsutövandet roll men dessa attribut är i princip lika starka bidrag till lycka som medborgargemenskapen. Folkstyrekompromisser, samarbete leder till att folk blir nöjda (Putnam, 1996, s138f).

Rothstein låter hävda att just det subjektiva välbefinnandet är högre om man är gift, har barn, känner sig fri och frisk plus att man är religiöst aktiv. Det kan till och med finnas skillnader mellan olika välfärdstater. Studier visar på att det är stor skillnad mellan Spanien, Italien och Grekland i form av upplevd lycka jämfört med de skandinaviska länderna (Rothstein, 2010, 281f). Mer generell välfärd i ett land kan också skapa mer förtroende. När resurser och möjligheter fördelas på ett mer jämlikt sätt blir folk benägna att skaffa sig mer gemensamma intressen med andra människor och även delta i mer sammanhang. Generella bistånd skuldsätter inte bidragstagarna och förstör inte heller deras sociala tillit till samhället utan kan till och med stärka den genom att man får känslan av att man blir behandlad som en like. Behovsprövat offentligt bistånd leder ofta till sociala spänningar och förlust av subjektivt välbefinnande. Den som tar emot det behovsprövade bidraget har blivit dömda som oduglingar vilket leder till en stigmatisering, detta speciellt bland samhällets minoriteter. Detta kan i sin tur leda till att den andra gruppen som inte mottar bidraget motsätter sig detta och chansen till att tankegångar som att de bara lever på bidrag ökar (Rothstein, 2010, s290f).

4.8 Korruptionen

Enligt Transparency international så definieras korruption följande ”korruption är att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egens eller annans vinning” (transparency-se.org/korruption).

Korruptionen är en stor avgörande faktor när det gäller medborgarnas bedömning av statens legitimitet och förtroende. De flesta människor förstår att om alla skulle sluta ta mutor så skulle samhället och alla tjäna på detta. Men för den enskilde individen är det inte förnuftigt att göra detta om man inte är helt övertygad att de andra gör detta. Dels så ställs frågan om staten klarar av att sköta välfärden på ett effektivt sätt, skapa mekanismer som gör att systemen inte överutnyttjas eller missbrukas. Om systemet misslyckas skulle styret kunna bli korrumperat, klientelistiskt och diskriminerande (ett system där graden av olycka sannolikt är högre än ett fungerande). Den sociala tilliten, förtroendet till den näste är inte heller särskilt hög. Människor som ser pessimistiskt på framtiden och anser att den moraliska standarden på samhället är låg bör sannolikt också ha en mer dyster syn på sin nuvarande situation (Rothstein, 2010, 295ff).

För att ha en tilltro till en generell välfärd med höga skatter så måste korruptionen vara låg; den hederliga medborgaren som betalar sina skatter måste också förlita sig på att de flesta andra också betalar sina skatter och därför hoppar man över att skattefuska. Upplevd korruption kan inte bara nödvändigtvis minska förtroende för just dessa som är korrumperade utan för folk i allmänhet. (Rothstein, 2010, 297f). I slutändan betyder det att om vi inte kan

lita på våra folkvalda, vår läkare eller våra tjänstemän på Arbetsförmedlingen, så kan man inte heller lita på folk i allmänhet enligt den kausala logiken.

4.9 Jämlikheten internationellt

Stefan Svallfors har i en undersökning bland annat försökt jämföra britters och svenskers värderingar om jämlikhet, rättvisa och välfärdspolitik; intervjuerna gjordes 1991 och 1987. Slutsatserna som dragits av dessa studier att värderingarna i Socialdemokratins och folkhemmets Sverige ligger något till höger än i det thatcheristiska Storbritannien. Även när Tyskland drogs in i studierna så låg Sverige något mer till höger än Tyskland också och att det inte fanns någon tydlig vänsterinriktning hos den svenska befolkningen och de som har argumenterat att det finns en tydlig svensk jämlikhetskultur får det svårt att argumentera för sin sak enligt dessa studier (Rothstein, 2010, 168). För att sammanfatta varför institutionerna ser ut som de gör i ett land beror på huruvida de stora politiska projekten i landet i fråga har misslyckats eller varit en framgångssaga. De misslyckade projekten har medborgarna i samhället förpassat till historiens bakgård på ett eller annat sätt (Rothstein, 2010, 173).

I Tyskland är socialförsäkringen omfattande men är fördelad i stor grad i enlighet med inbetalade avgifter. Här fokuseras starkt på familjen och familjens roll. Kvinnan förväntas att vara hemma, dels för att barnomsorgen inte är omfattande med svenska mått mätt samt dels av att familjetillägg och skatte avdrag går till att förstärka brödvinnarens inkomst (som oftast är mannen). Den svenska välfärdspolitiken är målsättningen att större delen av befolkningen ska inkluderas som medborgare. Dessa är i stor grad inkomstrelaterade men det finns också ofta en bosättningsbaserad grundersättning som bildar ”golv” i systemet. Fokus är på individen; ersättningar och skatter är oftast individbaserad och det finns en stor utbyggd äldre- och barnomsorg. Storbritannien har en mix av olika socialförsäkringssystem, det finns flera olika offentliga bidrag på en enhetlig låg nivå, som dessutom ofta är kopplade till den bransch eller yrke som man jobbat i. Det finns heller inget inkomstrelaterat socialförsäkringssystem, precis som i USA. Till skillnad från USA har man allmänna barnbidrag, kostnadsfri allmän sjukvård. Historiskt sett har Labour regeringar försökt byggt upp inkomstrelaterade system men monteras ned sedan av konservativa efterföljare (Svallfors, 2004, 109).

4.10 Klass och utbildningsskillnader

Attityder och förtroende skiljer sig också mellan klass till klass men det är ett komplext problem. Klasskillnader uppträder där de inte alltid varit förväntade och vice versa och de är oftast inte starka. Däremot finns det några frågor som delar klasserna; frågan om moralkonservatism är en sådan. Arbetare eller de som traditionellt kan ingå i arbetarklassen är oftast i det moralkonservativa läget där skepsisen mot det icke konforma är som starkast. De som Svallfors kallar för the Service Class; tjänstemän med högre utbildning har en större tolerans och har mindre rigida och snäva normer än vad de förstnämnda har. Här ser man inga större skillnader mellan olika länder (Svallfors, 2004, 215f).

En förklaring till att klasserna tycker mer olika i olika länder kan vara att de är på de områden där det finns politiska institutioner och politisk debatt som tydligt är klasspolariserande. I Sverige finns fler intresseorganisationer vars fokus är just att väcka debatt kring dessa frågor eftersom de är i större grad på den politiska agendan i Sverige jämfört med USA. Exempelvis kan den traditionella socialdemokratiska staten som ägnar sig i stor del av omfördelningar skapa klassmotsättningar som i sin tur leder till klasskillnader i attityder. En nattväktarstat som inte sysslar med omfördelning skapar inte klassmotsättningar med sitt innehåll. Lönesättningar som sätter kollektiv mot varandra uppmanar deltagarna att tänka på alla de som är medlemmar i dessa kollektiv (Svallfors, 2004, 215f).

4.11 Sammanfattning av första delen

Enligt dessa teorier så kan man hävda att uppkomsten av institutioner definitivt spelar roll. Det är inte bara det formella regelsystemet som påverkar utan även de informella värderingar som genomsyrar det dagliga livet. Det är alltså det dagliga beteendet hos folket som skapar medborgargemenskapen och det medborgliga engagemanget. Har man ett aktivt engagemang och betar man sig på ett dygdigt sätt så skapar det förtroende. Ett annat sätt att skapa förtroende är att ha jämlika förhållanden. Har man många horisontella ömsesidiga relationer så påverkar det förtroendet positivt. När man har vertikala relationer präglade av beroende av auktoritet kan känslan till eget ansvar korrumpas. Och just korrruptionen är något som påverkar förtroendet. De flesta människor förstår att korrruption i sig inte är bra för samhället, men det är ett svårare val för den enskilde, särskilt om man tror på att de andra mutar sig fram i livet. Lycka är något som skapar förtroende. Några förklaringar till hur lycka uppkommer är att ha hög inkomst och vara religiös och känna sig fri.

4.12 Teori avsnitt del II - Hofstedes kulturdimensioner

Hofstedes kulturdimensionsteori identifierar ett antal dimensioner som beskriver nationella kulturella värderingar som påverkar värderingar på arbetsplatser och i organisationer. Hofstede fokuserar framför allt på jämförande värderingar mellan olika kulturer och på interaktionen mellan nationell kultur och organisationskultur.

Hans arbete beskrivs följande på hans hemsida: *”He analyzed a large database of employee values scores collected by IBM between 1967 and 1973 covering more than 70 countries, from which he first used the 40 largest only and afterwards extended the analysis to 50 countries and 3 regions. In the editions of Geert Hofstede's work since 2001, scores are listed for 76 countries and regions, partly based on replications and extensions of the IBM study on different international populations (geert-hofstede.com).”*

Ursprungligen var det fyra olika dimensioner; Maktdistans, individualism och kollektivism, maskulina och feminina värden och osäkerhetsundvikanden. Därefter tillkom även en femte, långsiktig och kortsiktig orientering. De första tre kommer att studeras närmare längre fram.

Maktdistans och osäkerhetsundvikande påverkar vårt sätt att se på institutioner. I samband med organiserandet uppkommer två frågor. Vem har makten att bestämma vad samt vilka regler och förfaranden kommer att följas för att uppnå det eftersträvade målet? Svaret på den första frågan påverkas av kulturella normer gällande maktdistans samt svaret på den andra påverkas av osäkerhetsundvikande. De andra två faktorerna som mäter graden av maskulinitet och individualitet påverkar vårt tankesätt om personerna i organisationer, och inte organisationerna som sådana (Hofstede, 1991, s.140).

En femte dimension, som man inte har kommit fram genom IBM studierna är huruvida fokus hålls på långsiktiga eller kortsiktiga tendenser, detta är en dimension som bättre omfattar östliga värderingar (geert-hofstede.com).

4.12.1 Maktdistans

En av den politiska kulturens aspekter kan stavas just till maktdistansen; i vilken utsträckning människor förväntar sig hur jämlikt, eller ojämnt, makten fördelas. Ett av de tidigaste exemplen som vi kan härröra är Alexander den stores möten med folken i orienten. Bland gemene grek ansågs han vara en stor kung men i österlandet betraktades han som gud, vilket gjorde hans närmaste män uppretad.

Confucius hävdade att stabiliteten i samhället bygger på ojämlika relationer. Han fokuserade på framför allt fem relationer: Härskare-undersåte, fader-son, äldre bror-yngre bror, man-hustru och äldre vän(mentor) – yngre vän. Båda delar i relationen har förpliktelser. Den förste måste vägleda och skydda den andre medan den andre måste lyda och respektera den förste (Hofstede, 1991 s.40).

Platon menar på att folk ska delas in i tre klasser och att man ska sprida en myt om att dessa klasser har olika metaller i sig. De som har guld i sig ska vara filosofer och styra, de som har silver i sig är väktarna de ska vara statens soldater och upprätthålla styret. Slutligen de övriga är de som har brons i sig kan syssla med allt annat(Nordin, 1999 s17ff).

Machiavelli å andra sidan menar att regeringar har två olika taktiker att använda sig av och jämförde dessa med två olika djur. Antingen använde man sig av Lejonets råstyrka eller så använde man sig av rävens list(Hofstede, 1991 s.41).

Hofstede sammanfattar skillnaderna mellan kulturer som har liten maktdistans jämfört med stor maktdistans följande i ett mikroperspektiv, det vill säga hur detta påverkar individernas normer och beteende inom familj skola och arbetsplats. När vi studerar makt distans så är inte bara förhållandet kring myndighet/medborgare intressant utan även relationer såsom förälder-

barn, lärare-student och chef-underordnad. En framgångsrik ledare kan aldrig bli framgångsrik om man inte anpassar sig till det klimat som är rådande. Som Hofstede uttrycker sig, en ledare bör vara det djur (antingen lejon eller räv) som dess följare är. Därför är just detta perspektiv intressant (Hofstede, 1997 s.37).

En anekdot som Hofstede tar upp var när den svenske kungen 1988 skulle julshoppa och ville betala med check så krävde expediten legitimation. Det var först när en annan kund visade upp en enkrona som legitimation som expediten accepterade detta. Expediten gick dock noggrant igenom chceken att den var äkta (Hofstede, 1997, 47). Frågan man kan ställa sig skulle samma sak ske för exempelvis Portugals president i Lissabon?

4.12.2 Individualism och kollektivism

Det kinesiska kommunistpartiets ordförande Mao Tse Tung förklarade att individualism var ett ondskefullt tankesätt. Han menade att denna i kombination med liberalismen var en stor anledning till själviskhet och odlade en motvilja till disciplin. Människor ska inte fokusera för mycket på ens egna saker och inte låta detta gå utöver den kollektiva nyttan som kan gå till skada om man bara tänker på sig själv. Ekonomen Adam Smith å andra sidan antog att strävan efter egenintresse av individer skulle leda till att den osynliga handen skulle leda till vinstmaximering för staten som sådan (Hofstede, 1997, 71). Detta är ett sätt att skilja individuella mål jämfört med kollektiva mål.

Den franska revolutionens slogan med *liberté, égalité och fraternité* motsäger sig denna skillnad mellan individualism och kollektivism. Dett är en slogan för både de som vill ha kakan och äta den samtidigt. Detta beror på att den inte erkänner att i politiken finns det en ofrånkomlig kompromiss frihet och jämlikhet(Hofstede, 1997, 72). De flesta människor är för båda frågan är bara vilket är viktigast.

4.12.3 Maskulina och feminina värden

Hofstede benämner värden som mer maskulina och mer feminina utifrån IBM studien så kan man utgå från några speciella maskulina punkter inom arbetslivet. Få en möjlighet att tjäna mycket pengar är en specifik maskulin fråga i denna studie; att få erkännande när man gör ett bra jobb, möjligheten att kunna avancera samt att ha möjlighet att få känna en utmaning i jobbet ytterligare ett attribut som räknas som maskulina. Mer feminina värden att ha en bra relation med sin chef och bra samarbete med sina medarbetare, att bo i ett område som är trivsamt för dig och din familj samt att ha en trygg anställning (Hofstede, 1991,s.81).

För att få en uppfattning över vad feminina värden och påståenden kan vara; så är följande ord laddat med mer feminina karaktärsdrag enligt Hofstede. De är omsorg och relationer, att vara

modest, ömsinnet både hos män och kvinnor, man får visa känslor men man får inte slåss, man sympatiserar med den svaga, genomsnittsstudenten är i centrum, faktumet att inte klara av skolan är inte livsavgörande, det är viktigt med konsensus, jämställdhet, solidaritet samt att arbeta för att leva (Hofstede, 1991,s.96).

5. Resultat

5.1 Bakgrund och tidigare forskning

Här presenteras en kort överblick av de tre kulturella dimensioner enligt Hofstede. Tabellerna är utformad så att den med lägst poäng ligger så lågt som möjligt och den som har högst ligger så högt om möjligt där runt 100 är det maximala. För mer information om de övriga två så presenteras dessa i bilaga 1.

TABELL 1. Maktdistans index (PDI) (Hofstede, 1991, 29).

Ranking	Land/Region	PDI resultat	Ranking	Land/Region	PDI resultat
1.	Malaysia	104	38.	USA	40
2/3.		95	40.	Nederländerna	38
	Guatemala				
2/3.	Panama	95	42/44	f. d. Västtyskland	35
15/16.	Frankrike	68	42/44	Storbrittanien	35
15/16.	Hong Kong	68	45	Schweiz	34
20.	Belgien	65	46.	Finland	33
24/25.	Chile	63	47/48	Norge	31
24/25.	Portugal	63	47/48	Sverige	31
27/28.	Grekland	74	49	Irland	28
27/28.	Sydkorea	60	51	Danmark	18
31	Spanien	57	52	Israel	13
34.	Italien	50	53.	Österrike	11

Indexet utgår från tre olika frågor. Första frågan ställdes till medarbetare och frågan var hur ofta var anställda rädda att tala om att man inte är överens med sin chef. Den andra frågan som togs upp var hur man uppfattade sin chefs beslutsstil och slutligen hur man ville att sin chef ska ha för beslutsstil (Hofstede, 1997, 25f). Slutsatsen man gjorde var att PDI mätte den sociala ojämlikheten (Hofstede, 1997, 29). Att notera är att Portugal får ett betydligt högre poängvärde med 65 poäng jämfört med Sveriges 31 poäng.

Vad gäller resultatet i individualism indexet samt maskulinitet indexet så har de sitt ursprung från samma fjorton frågor som ställdes i IBM studierna. Man ställde frågor om vilka faktorer som var viktiga i sitt ideal jobb. När svaren analyserades så kunde man se ett samband med två olika mönster. Den ena var individualism kontra kollektivism och den andra kom att namnges till maskulinitet kontra feminitet(Hofstede, 1991,s.51).

TABELL 2. Individualism index (IDV) (Hofstede, 1991, 53).

Ranking	Land/Region	IDV resultat	Ranking	Land/Region	IDV resultat
1.	USA	91	13.	Norge	69
2.	Australien	90	14.	Schweiz	68
3.	Storbritannien	89	15.	f. d. Västtyskland	67
4/5.	Kanada	80	16.	Sydafrika	65
4/5.	Nederländerna	80	17.	Finland	63
6.	Nya Zeeland	79	18.	Österrike	55
7.	Italien	76	19.	Israel	54
8.	Belgien	75	20.	Spanien	51
9.	Danmark	74	30.	Grekland	35
10/11.	Sverige	71	33/35.	Östafrika	27
10/11.	Frankrike	71	33/35.	f. d Jugoslavien	27
12.	Irland	70	33/35.	Portugal	27

Sex av dessa fjorton ”arbetsideal” frågor kunde identifieras av mål rörande individualism och kollektivism. De första tre som beskrev ett mer individualistiskt synsätt är personlig tid (Att ha ett jobb där man har tillräckligt med tid för sig själv eller för sin familj). Den andra är frihet (att ha tillräckligt med frihet för att kunna hantera sitt jobb på sitt egna personliga sätt). Det tredje som beskrev ett mer individualistiskt synsätt är utmaning (att ha ett utmanande jobb där du själv kan få egen känsla över att ha åstadkommit något reellt). Dessa tre värden framhäver individens självständighet från organisationen (Hofstede, 1991, 51f).

De följande tre frågorna beskrev ett mer kollektivistiskt synsätt. Den fjärde var utbildning (att ha möjlighet att få träning så att man kan lära sig mer). Den femte är Arbetsmiljö (att det är rätt temperatur och belysning i lokalen, bra arbetshjälpmedel etc.) är också en viktig faktor i det kollektivistiska synsättet. Den sjätte frågan var möjligheten att kunna fullt ut använda sin kompetens. De här värdena framhäver den anställdes beroende av organisationen (Hofstede, 1991, 52). Utifrån IBM studierna konstaterar även Hofstede att 19 av 20 länder (under perioden 1968 till 1972) har gått mot en utveckling med mer individualism samt att länderna har blivit rikare. Pakistan, som är det enda undantaget, hade då gått mot en mer kollektivistisk hållning och blivit fattigare (Hofstede, 1991, 77). Gällande tabellen i sig kan man konstateras att Sverige har även här en betydlig skillnad gällande poängresultatet jämfört med Portugal.

TABELL 3. Maskulinitet index (MAS) (Hofstede, 1991, 84).

Ranking	Land/Region	MAS resultat	Ranking	Land/Region	MAS resultat
1.	Japan	95	29.	<i>Israel</i>	47
2.	Österrike	79	32/33.	<i>Turkiet</i>	45
4/5.	Italien	70	35/36.	<i>Iran</i>	43
4/5.	Schweiz	70	35/36.	Frankrike	43
7/8.	Irland	68	37/38.	Spanien	42
9/10.	Storbritannien	66	37/38.	<i>Peru</i>	42
9/10.	f. d. Västtyskland	66	45.	Portugal	31
15.	USA	62	47.	Finland	26
16.	Australien	61	50	Danmark	16
17.	Nya Zeeland	58	51.	Nederländerna	14
18/19.	Grekland	57	52.	Norge	8
18/19.	Hong Kong	57	53.	Sverige	5

De restervarande åtta av fjorton frågor kom att hamna under ett genus perspektiv. De frågor med ett maskulint perspektiv är lön(ha ett jobb där man kan tjäna mycket pengar), erkännande(att få ett bra erkännande när du gör ett bra jobb) samt avancemang(möjligheten att kunna klättra i karriärsstegen). Den sista i denna kategori finns även med i den föregående, och det är utmaning (de andra sju idealen finns bara i maskulinitet feminitet dimensionen) (Hofstede, 1991, 81f).

De fyra som värden som visar på ett feminint synsätt är förhållandet till din överordnade(ha ett bra arbetsklimat med din direkta chef), samarbete(att ha ett bra samarbete med dem du jobbar med), boende(att leva i ett område som är önskvärt för dig och din familj samt slutligen anställningstrygghet(att kunna jobba på ditt arbete så länge du själv vill) (Hofstede, 1991, 82).

Den avgörande orsaken varför dimensionen namngavs till maskulinitet kontra feminitet var att denna dimension var den enda i IBM studien som gav olika svar för män och kvinnor. Detta var dock ett undantag var för länder som hamnade i det extremt feminina lägre, och de största skillnaderna finns mellan de länder som får högst resultat på maskulinitet indexet (Hofstede, 1991, 82ff).

Här ser vi skillnaderna att Sverige är det minst maskulina landet i studien och det är alltså ingen större skillnad mellan arbetsidealerna mellan män och kvinnor i Sverige. Portugal har en viss skillnad men även de placerar sig bland de med lägst poäng.

5.2 Operationaliseringsmetod

Innan presentationen av medelvärden och regressioner så kommer variablerna att presenteras närmare. De tre beroende variablerna trust in the legal system, trust in political parties samt state of health service in country nowadays är uppbyggda på samma sätt. Skalnivåerna är med

”poängen” 0 till 10, där 0 betyder inget förtroende och 10 maximalt förtroende. För överskådlighetens skull används inte mer än två till tre värden för de oberoende variablerna. Skulle man inte göra detta skulle man få en mastodont tabell på exempelvis ålder, som i sin tur skulle vara väldigt svår att tolka. Därför har jag valt att klassindela flera av variablerna. Hur klassindelningen ser ut framkommer på tabellerna men för att se syntaxen så hänvisar jag till bilagan till uppsatsen. Röstat på (s) innebär att man röstat på socialdemokraterna i Sverige eller Partido Socialista i Portugal.

I samband med regressionen har flera av ursprungsvariablerna presenterats. Åldersvariabeln, Age of respondent, calculated. är indelat att varje steg är ett år. Personal use of internet/e-mail/www, internetanvändningsvariabeln är indelad mellan 0-7. 0 är att man inte har tillgång till nätet vare sig hemma eller på jobbet. 1 betyder aldrig och därefter går det skalenligt uppåt där 2 innebär mindre än en gång i månaden, 3 en gång i månaden, 4 flera gånger i månaden, 5 en gång i veckan, 6 flera gånger i veckan och slutligen 7 som är dagligen. How happy are you, lyckovariabeln är kodad mellan 0- 10 där 0 är extremt olycklig och 10 extremt lycklig.

5.2.1 Medelvärden för de beroende variablerna

Variablerna Important that people are treated equally and have equal opportunities, Important to help people and care for others well-being samt Important to make own decisions and be free är kodade på samma sätt och de går negativt skalenligt mellan 1-6 där 1 är "Very much like me", 2 = "Like me" 3 = "Somewhat like me" 4 = "A little like me" 5 = "Not like me" 6 = "Not like me at all".

Medelvärdet för Trust in the legal system är följande: Sverige 6,53 (n=1461 sd=2,035), Portugal 3,44 (n=2050 sd=2,319) samtliga 4,68 (n=50739 sd=2,731).

Medelvärdet för Trust in political parties är följande: Sverige 5,11 (n=1463 1,895), Portugal 2,02 (n=2120 sd=1,973) samtliga 3,14 (n=50863 sd=2,367).

Medelvärdet för State of health services in country nowadays är följande: Sverige 6,26 (n=1461 2,035), Portugal 4,52 (n=2050 sd=2,248) samtliga 5,03 (n=50739 sd=2,621).

Om vi sammanfattar dessa medelvärden så kan vi se att variabeln förtroende till politiska partier varit den variabel som har fått lägst medelvärde. Ser man på värdena i Portugal så ser vi att detta förtroende är betydligt mycket lägre i förhållande än de andra två variablerna. Den är 59 % av legal system variabeln och bara 45% av hälsoservicenivån. Jämför vi med Sverige så är den på 78% för det legala systemet (67% för samtliga) och 82% av hälsoservicenivån (62% för samtliga). Det andra vi kan se att Sverige utskiljer sig från Portugal och Samtliga då förtroendet för det legala systemet är högre än för hälsoservicenivå variabeln.

5.2.2 Medelvärden för några av de oberoende variablerna

Personal use of internet/e-mail/www, internetanvändningsvariabeln är 5,64 för Sverige, 2,73 för Portugal och 4,08 för samtliga.

How happy are you, lyckovariabeln är 7,91 för Sverige, 6,60 för Portugal och 6,99 för samtliga.

Important that people are treated equally and have equal opportunities, 1,98 för Sverige, 2,29 för Portugal och 2,04 för samtliga.

Important to help people and care for others well-being samt 2,14 för Sverige, 2,43 för Portugal och 2,19 för samtliga.

Important to make own decisions and be free 2,31 för Sverige, 2,55 för Portugal och 2,23 för samtliga.

Uppenbart är alltså de betydande skillnaderna i medelvärden som finns just mellan länderna emellan där Sverige alltid har ett högre medelvärde, samtliga kommer emellan och Portugal är sist gällande samtliga av dessa variabler.

5.3 Trust in the legal system

Likheterna vid logiska samband för Sverige, Portugal och samtliga gällande förtroende för det legala systemet kan sammanfattas följande. Samtliga tre visar att de som arbetat i någon organisation de senaste 12 månaderna, är intresserad av politik, har en högre grad av internetanvändande och är mer lyckliga har ett högre medelvärde än tvärtom har större förtroende än de andra. Resultatet visar att samtliga tre har ett högre medelvärde vid en högre utbildningsnivå än lägre.

TABELL 4. Medelvärden för trust in the legal system

	Sverige	Portugal	Samtliga
Kön			
Man	6,56 (n=708, sd=2,089)	3,26 (n=835 sd=2,366)	4,74 (n=23275 sd=2,806)
Kvinna	6,49 (n=753 sd=1,983)	3,56 (n=1215 sd=2,279)	4,63 (n=27445 sd=2,664)
Ålder			
15-30	6,31 (n=307 sd=2,207)	3,70 (n=306 sd=2,284)	4,88 (n=10621 sd=2,645)
31-64	6,63 (n=818 sd=1,933)	3,38 (n=1075 sd=2,284)	4,64 (n=29448 sd=2,735)
65-	6,46 (n=336 sd=2,100)	3,43 (n=669 sd=2,386)	4,58 (n=10525 sd=2,792)
Utbildningsnivå			
Motsvarande gymnasienivå eller lägre	6,23 (n=884 sd=2,153)	3,39 (n=1811 sd=2,334)	4,50 (n=33920 sd=2,708)
Högre utbildning än motsvarande gymnasium	6,99 (n=568 sd=1,746)	3,80 (n=238 sd=2,176)	5,04 (n=16577 sd=2,743)
född i landet			
Nej	6,52 (n=159 sd=2,303)	4,09 (n=138 sd=2,700)	5,11 (n=4696 sd=2,806)
Ja	6,53 (n=1302 sd=2,000)	3,39 (n=1912 sd=2,283)	4,63 (n=46043 sd=2,719)
Religiös			
Nej	6,48 (n=1024 sd=2,038)	3,19 (n=313 sd=2,343)	4,78 (n=18331 sd=2,676)
Ja	6,63 (n=437 sd=2,025)	3,49 (n=1737 sd=2,313)	4,62 (n=32408 sd=2,759)
Arbetat i någon organisation det senaste året			
Nej	6,38 (n=1044 sd=2,082)	3,43 (n=1967 sd=2,318)	4,52 (n=44769 sd=2,718)
Ja	6,89 (n=417 sd=1,864)	3,60 (n=83 sd=2,363)	5,88 (n=5970 sd=2,515)
Intresserad av politik			
Nej	6,29 (n=553 sd=2,077)	3,35 (n=1423 sd=2,347)	4,34 (n=28492 sd=2,686)
Ja	6,67 (n=908 sd=1,996)	3,65 (n=627 sd=2,242)	5,11 (n=22247 sd=2,725)
Internetanvändning			
månadsvis eller mer sällan	6,20 (n=275 sd=2,222)	3,38 (n=1299 sd=2,336)	4,08 (n=21532 sd=2,749)
veckovis eller oftare	6,60 (n=1186 sd=1,982)	3,56 (n=748 sd=2,284)	5,13 (n=29099 sd=2,629)
lycka			
mindre lycklig	5,36 (n=39 sd=2,631)	3,06 (n=263 sd=2,263)	3,09 (n=5692 sd=2,566)
mer lycklig	6,56 (n=1420 sd=2,089)	3,50 (n=1780 sd=2,323)	4,89 (n=44658 sd=2,682)
Jämlikhet			
oviktigt	5,72 (n=36 sd=2,742)	2,97 (n=33 sd=2,767)	4,27 (n=1513 sd=2,883)
mittemellan	6,42 (n=263 sd=1,908)	3,56 (n=810 sd=2,230)	4,45 (n=11179 sd=2,642)
viktigt	6,58 (n=1136 sd=2,035)	3,37 (n=1203 sd=2,362)	4,76 (n=36961 sd=2,741)
Viktigt att hjälpa och bry sig om andra			
oviktigt	5,78 (n=18 sd=2,365)	4,10 (n=29 sd=2,498)	3,82 (n=1154 sd=2,826)
mittemellan	6,63 (n=394 sd=1,918)	3,64 (n=945 sd=2,311)	4,54 (n=14499 sd=2,674)
viktigt	6,50 (n=1021 sd=2,072)	3,25 (n=1074 sd=2,305)	4,76 (n=33958 sd=2,738)
Viktigt att kunna ta egna beslut och känna sig fri			
oviktigt	6,64 (n=95 sd=2,078)	3,47 (n=45 sd=2,659)	4,42 (n=2206 sd=2,850)
mittemellan	6,76 (n=418 sd=1,923)	3,81 (n=1030 sd=2,212)	4,59 (n=14070 sd=2,656)
viktigt	6,40 (n=915 sd=2,069)	3,06 (n=965 sd=2,352)	4,73 (n=33327 sd=2,746)
Röstat på (s) senaste valet*			
nej	6,55 (n=1147 sd=2,035)	3,42 (n=1635 sd=2,312)	n/a
ja	6,46 (n=314 sd=2,035)	3,54 (n=415 sd=2,349)	n/a

De tre variabler med högst medelvärde i Sverige är de som har högre utbildning än gymnasium 6,99, har arbetat i någon organisation det senaste året 6,89 (n=417 sd=1,864) samt har mittemellan värdet gällande Viktigt att kunna ta egna beslut och känna sig fri 6,76 (n=418 sd=1,923).

I Portugal är detta de som anser att det är oviktigt att hjälpa och bry sig om andra (obersvera att antalet fall är väldigt lågt bara 29 styckende som har högst medelvärde). Därefter kommer de som inte är född i landet samt slutligen mittemellan värdet gällande Viktigt att kunna ta egna beslut och känna sig fri.

Tabell 5 Linjär Regression. Vad påverkar trust in the legal system i Sverige och i Portugal.

Beroende variabel: Trust in the legal system	Sverige			Portugal		
	B värde	Beta	Signifikans	B värde	Beta	Signifikans
1. (Constant)	2,917		,000	1,244		,010
2. Kön	,008	,002	,938	,274	,058	,009
3. Age of respondent, calculated	,001	,007	,831	-,004	-,030	,275
4. Utbildningsnivå	,646	,155	,000	,378	,052	,030
5. född i landet	-,078	-,012	,651	-,576	-,062	,005
6. Religiös	-,015	-,003	,897	,386	,060	,009
7. arbetat i någon organisation det senaste året	,367	,082	,002	,164	,014	,533
8. Intresserad av politik	,184	,044	,096	,319	,063	,006
9. Personal use of internet/e-mail/www	,031	,036	,267	,009	,012	,696
10. How happy are you	,268	,201	,000	,083	,072	,002
11. Important that people are treated equally and have equal opportunities*	-,095	-,046	,090	-,086	-,038	,131
12. Important to help people and care for others well-being*	,063	,028	,317	,091	,038	,164
13. Important to make own decisions and be free*	,116	,067	,011	,403	,176	,000
14. Röstat på (s) senaste valet	-,031	-,006	,808	,103	,018	,421

Andel förklarad varians(R^2) ,096 (Sverige); ,055 (Portugal)
 Andel justerad förklarad varians ,088 (Sverige); ,049 (Portugal)

*Variabel 11-13 är negativa där 1 är högsta värde och 6 det lägsta värdet.

De likheter som är statistiskt signifikanta är utbildningsnivå och lycka. Dessa två är positivt korrelerande. Den tredje statistiskt signifikanta för båda är frihetsvariabeln, och den är negativ.

I Portugal är Kön, född i landet(negativ), religiös samt intresserad av politik statistiskt signifikanta men i den svenska mätningen så ger variabeln arbetat i en annan organisation ett positivt utslag.

Värdena för regressionen och medelvärdesanalysen ger i stort sett liknande resultat med några få skillnader. Viktigt att kunna ta egna beslut och känna sig fri skiljer sig här jämfört med medelvärdesjämförelsen. Vi kan se att det är frihetsvariabeln är negativt korrelerande trots att medelvärdesjämförelsen tyder på annat. Att det är oviktigt att hjälpa och bry sig om andra i Portugal(högsta medelvärdet där) verkar rimligt men detta är dock inte statistiskt signifikant.

5.4 Trust in political parties

Vi kan sammanfatta medelvärdenas likheter för Sverige, Portugal och samtliga på följande sätt. Har man högre utbildning så påverkas medelvärdena på ett positivt sätt. Är man född i landet så påverkas medelvärdena negativt. Om man arbetat i någon annan organisation de senaste 12 månaderna ger även detta ett högre medelvärde. Är man intresserad av politik, har hög internetanvändning, och känner sig lycklig så påverkar även dessa genom att de har ett högre förtroende för de politiska partierna än tvärtom.

TABELL 6. Medelvärden för trust in political parties.

	Sverige	Portugal	Samtliga
Kön			
Man	5,09 (n=710, sd=1,928)	2,11 (n=850 sd=2,028)	3,17 (n=23267 sd=2,352)
Kvinna	5,14 (n=753 sd=1,863)	1,97 (n=1270 sd=1,933)	3,11 (n=27596 sd=2,367)
Ålder			
15-30	5,28 (n=309 sd=1,889)	2,46 (n=312 sd=2,085)	3,29 (n=10564 sd=2,360)
31-64	5,11 (n=823 sd=1,841)	1,95 (n=1102 sd=1,920)	3,06 (n=29465 sd=2,341)
65-	4,95 (n=331 sd=2,020)	1,93 (n=706 sd=1,980)	3,22 (n=10711 sd=2,436)
Utbildningsnivå			
Motsvarande gymnasienivå eller lägre	4,92 (n=882 sd=1,964)	1,93 (n=1883 sd=1,959)	3,02 (n=34106 sd=2,378)
Högre utbildning än motsvarande gymnasium	5,40 (n=572 sd=1,748)	2,74 (n=236 sd=1,941)	3,38 (n=16536 sd=2,324)
född i landet			
Nej	5,13 (n=156 sd=2,212)	2,50 (n=139 sd=2,205)	3,44 (n=4626 sd=2,467)
Ja	5,11 (n=1307 sd=1,854)	1,99 (n=1981 sd=1,951)	3,11 (n=46258 sd=2,355)
Religiös			
Nej	5,06 (n=1029 sd=1,884)	2,06 (n=316 sd=1,934)	3,28 (n=18335 sd=2,328)
Ja	5,25 (n=434 sd=1,915)	2,02 (n=1804 sd=1,980)	3,06 (n=32549 sd=2,385)
Arbetat i någon organisation det senaste året			
Nej	4,98 (n=1043 sd=1,895)	2,00 (n=2036 sd=1,961)	3,01 (n=44769 sd=2,346)
Ja	5,45 (n=420 sd=1,851)	2,46 (n=84 sd=2,203)	4,13 (n=5963 sd=2,289)
Intresserad av politik			
Nej	4,66 (n=552 sd=1,889)	1,73 (n=1491 sd=1,851)	2,68 (n=28588 sd=2,259)
Ja	5,39 (n=911 sd=1,845)	2,72 (n=629 sd=2,075)	3,73 (n=22296 sd=2,370)
Internetanvändning			
månadsvis eller mer sällan	4,82 (n=273 sd=2,029)	1,82 (n=1364 sd=1,930)	2,76 (n=21768 sd=2,375)
veckovis eller oftare	5,18 (n=1190 sd=1,857)	2,41 (n=753 sd=1,993)	3,43 (n=29012 sd=2,321)
lycka			
mindre lycklig	3,55 (n=40 sd=2,631)	1,57 (n=267 sd=2,263)	2,05 (n=5765 sd=2,082)
mer lycklig	5,15 (n=1421 sd=2,089)	2,09 (n=1845 sd=2,323)	3,29 (n=44728 sd=2,364)
Jämlikhet			
oviktigt	4,19 (n=37 sd=2,493)	1,79 (n=33 sd=2,205)	3,05 (n=1528 sd=2,431)
mittemellan	4,98 (n=262 sd=1,833)	2,07 (n=835 sd=2,001)	3,07 (n=11240 sd=2,279)
viktigt	5,17 (n=1140 sd=1,872)	2,00 (n=1248 sd=1,945)	3,16 (n=37050 sd=2,387)
Viktigt att hjälpa och bry sig om andra			
oviktigt	4,33 (n=18 sd=2,086)	2,74 (n=29 sd=2,435)	2,51 (n=1155 sd=2,286)
mittemellan	5,19 (n=388 sd=1,758)	2,19 (n=971 sd=2,010)	3,07 (n=14593 sd=2,296)
viktigt	5,09 (n=1031 sd=1,929)	1,85 (n=1115 sd=1,907)	3,19 (n=34034 sd=2,392)
Viktigt att kunna ta egna beslut och känna sig fri			
oviktigt	5,06 (n=94 sd=1,900)	2,10 (n=48 sd=2,309)	3,03 (n=2208 sd=2,431)
mittemellan	5,35 (n=420 sd=1,769)	2,23 (n=1060 sd=1,982)	3,17 (n=14180 sd=2,313)
viktigt	5,00 (n=916 sd=2,069)	1,80 (n=1001 sd=1,919)	3,14 (n=33386 sd=2,381)
Röstat på (s) senaste valet*			
nej	5,15 (n=1149 sd=1,914)	1,97 (n=1698 sd=1,936)	n/a
ja	4,98 (n=314 sd=1,820)	2,23 (n=422 sd=2,103)	n/a

De tre variabler med högst medelvärde i Sverige är de som har arbetat i någon organisation det senaste året Därefter är det de som har högre utbildning än gymnasium samt slutligen de som är intresserade av politik.

I Portugal är detta de som anser att det är oviktigt att hjälpa och bry sig om andra (observera att antalet fall är väldigt lågt, bara 29 styckende som har högst medelvärde) och de som är intresserade av politik som kommer på första plats. Den med tredje högst medelvärde är intresserad av politik.

Ålder är en variabel som är lika för Sverige och Portugal men avviker med samtliga. Ju äldre man är desto lägre medelvärde har man för variabeln förtroende för politiska partier i Sverige och Portugal men alltså inte med samtliga. Ju mer man anser att jämlikheten är viktig i Sverige och samtliga ju högre förtroende har man för politiska partier. Portugal är dock undantaget.

Tabell 7 Linjär Regression. Vad påverkar trust in political parties i Sverige och i Portugal.

Beroende variabel: Trust in political parties	Sverige			Portugal		
	B	Beta	Signifikans	B	Beta	Signifikans
Oberoende variabel						
	B värde			B värde		
1. (Constant)	1,885		,000	,004		,992
2. Kön	,153	,041	,123	-,010	-,003	,906
3. Age of respondent, calculated	-,006	-,058	,064	-,001	-,014	,591
4. Utbildningsnivå	,290	,075	,006	,405	,064	,005
5. född i landet	-,087	-,014	,583	-,308	-,039	,072
6. Religiös	,046	,011	,671	,308	,056	,012
7. arbetat i någon organisation det senaste året	,327	,079	,002	,073	,007	,738
8. Intresserad av politik	,659	,169	,000	,889	,206	,000
9. Personal use of internet/e-mail/www	,024	,029	,361	,060	,091	,002
10. How happy are you	,250	,203	,000	,056	,057	,011
11. Important that people are treated equally and have equal opportunities*	-,073	-,038	,158	-,033	-,017	,471
12. Important to help people and care for others well-being*	,078	,037	,177	,111	,055	,037
13. Important to make own decisions and be free*	,132	,082	,002	,256	,132	,000
14. Röstat på (s) senaste valet	-,099	-,022	,402	,292	,059	,005

Andel förklarad varians (R^2) ,112 (Sverige); ,101 (Portugal)
 Andel justerad förklarad varians ,104 (Sverige); ,095 (Portugal)

*Variabel 11-13 har en negativ skala där 1 är högsta värde och 6 det lägsta värdet.

De klara och statistisk signifikanta likheter som vi ser är att intresset för politik påverkar förtroendet för de politiska partierna. Även lycka påverkar. Ju mer lycklig man är desto högre förtroende har man för förtroendet av de politiska partierna. Detta och även en högre

utbildningsnivå påverkar förtroendet positivt. Det som också är signifikant är att frihetsvariabeln påverkar negativt.

Värt att notera är att religiösitet, internetanvändning samt att rösta på Partido Socialista ger statistiskt signifikanta resultat i Portugal och de påverkar förtroendet för de politiska partierna positivt. I den svenska mätningen så ger variabeln arbetat i en annan organisation ett positivt utslag.

De med de tre högsta medelvärden för respektive land är också statistiskt signifikanta.

5.5 State of health services in country nowadays

Medelvärdet för hälsoservicenivån är högre för alla tre år om man inte född i landet. Om man har en högre utbildning så har man ett högre medelvärde. Samma sak om man har en högre nätanvändning, har arbetet i en organisation de senaste 12 månaderna, samt är mer lycklig.

Män har större medelvärde gällande för förtroendet för hälsosystemet både för Sverige och samtliga men är lika gällande Portugal.

De tre sista som bestämmer viktigheten kan man ana att det har ett samband då samtliga visa att det ger ett högre medelvärde för samtliga men man kan inte se ett sådant samband för Sverige eller Portugal. Däremot de som röstar på sossarna har ett högre förtroende för hälsovården än de som inte har det. Religiösa har ett högre medelvärde för båda länderna men inte för samtliga.

De tre variabler med högst medelvärde i Sverige är de som är 65 år eller mer som har helt klart det högsta medelvärdet. Två är de som inte använder internet särskilt ofta och tre är den grupp som är religiösa.

TABELL 8. Medelvärden för state of health services in country nowadays.

	Sverige	Portugal	Samtliga
Kön	6,26 (n=1461 sd=2,035)	4,52 (n=2050 sd=2,248)	5,03 (n=50739 sd=2,621)
Man	6,48 (n=709, sd=2,089)	4,52 (n=835 sd=2,366)	5,22 (n=23275 sd=2,632)
Kvinna	6,06 (n=774 sd=1,983)	4,53 (n=1215 sd=2,279)	4,87 (n=27445 sd=2,601)
Ålder			
15-30	6,24 (n=314 sd=1,947)	4,77 (n=312 sd=2,077)	5,40 (n=10735 sd=2,491)
31-64	6,05 (n=826 sd=1,954)	4,35 (n=1108 sd=2,206)	4,87 (n=29849 sd=2,603)
65-	6,79 (n=343 sd=2,050)	4,68 (n=714 sd=2,363)	5,09 (n=11045 sd=2,749)
Utbildningsnivå			
Motsvarande gymnasienivå eller lägre	6,24 (n=900 sd=2,077)	4,50 (n=1897 sd=2,273)	5,02 (n=34794 sd=2,655)
Högre utbildning än motsvarande gymnasium	6,30 (n=573 sd=1,861)	4,74 (n=236 sd=2,029)	5,04 (n=16739 sd=2,544)
född i landet			
Nej	6,42 (n=170 sd=2,215)	5,26 (n=143 sd=2,325)	5,73 (n=4834 sd=2,668)
Ja	6,24 (n=1313 sd=1,966)	4,47 (n=1991 sd=2,233)	4,96 (n=46946 sd=2,605)
Religiös			
Nej	6,16 (n=1036 sd=2,024)	4,18 (n=318 sd=2,207)	5,26 (n=18543 sd=2,544)
Ja	6,49 (n=447 sd=1,914)	4,58 (n=1816 sd=2,250)	4,90 (n=33237 sd=2,654)
Arbetat i någon organisation det senaste året			
Nej	6,19 (n=1063 sd=2,042)	4,51 (n=2051 sd=2,246)	4,92 (n=45795 sd=2,718)
Ja	6,44 (n=420 sd=1,865)	4,80 (n=83 sd=2,278)	5,86 (n=5985 sd=2,515)
Intresserad av politik			
Nej	6,26 (n=573 sd=2,020)	4,48 (n=1504 sd=2,260)	4,90 (n=29319 sd=2,643)
Ja	6,26 (n=910 sd=1,982)	4,62 (n=630 sd=2,218)	5,20 (n=22461 sd=2,583)
Internetanvändning			
månadsvis eller mer sällan	6,55 (n=281 sd=2,242)	4,46 (n=1380 sd=2,296)	4,61 (n=22359 sd=2,746)
veckovis eller oftare	6,19 (n=1202 sd=1,929)	4,66 (n=751 sd=2,284)	5,36 (n=29309 sd=2,473)
lycka			
mindre lycklig	5,67 (n=43 sd=2,190)	3,88 (n=263 sd=2,228)	3,44 (n=5880 sd=2,546)
mer lycklig	6,27 (n=1438 sd=1,985)	4,62 (n=1855 sd=2,233)	5,25 (n=45479 sd=2,556)
Jämlikhet			
oviktigt	5,54 (n=37 sd=2,523)	3,71 (n=34 sd=2,111)	4,79 (n=1548 sd=2,787)
mittemellan	6,14 (n=264 sd=1,899)	4,57 (n=843 sd=2,131)	4,89 (n=11375 sd=2,509)
viktigt	6,30 (n=1155 sd=1,988)	4,51 (n=1253 sd=2,321)	5,09 (n=37718 sd=2,639)
Viktigt att hjälpa och bry sig om andra			
oviktigt	5,72 (n=18 sd=2,372)	4,61 (n=31 sd=2,076)	4,43 (n=1191 sd=2,751)
mittemellan	6,29 (n=396 sd=1,818)	4,59 (n=975 sd=2,216)	4,89 (n=14803 sd=2,541)
viktigt	6,25 (n=1039 sd=2,047)	4,46 (n=1125 sd=2,278)	5,11 (n=34608 sd=2,639)
Viktigt att kunna ta egna beslut och känna sig fri			
oviktigt	6,43 (n=96 sd=2,004)	4,48 (n=50 sd=2,375)	4,84 (n=2289 sd=2,757)
mittemellan	6,33 (n=423 sd=1,947)	4,67 (n=1074 sd=2,102)	4,93 (n=14408 sd=2,559)
viktigt	6,19 (n=928 sd=2,009)	4,36 (n=999 sd=2,373)	5,09 (n=33882 sd=2,630)
Röstat på (s) senaste valet*			
nej	6,26 (n=1165 sd=1,991)	4,43 (n=1709 sd=2,240)	n/a
ja	6,27 (n=318 sd=2,019)	4,89 (n=425 sd=2,244)	n/a

I Portugal är den grupp som har högst medelvärde de som inte är födda i landet. Därefter de som har röstat på Partido Socialista samt det tredje högsta medelvärdet är de som har arbetat i en annan organisation det senaste året.

Tabell 9. Linjär Regression. Vad påverkar State of health services in country nowadays i Sverige och i Portugal.

Beroende variabel:		Sverige			Portugal		
State of health services in country nowadays							
Oberoende variabel	B värde	Beta	Signifikans	B värde	Beta	Signifikans	
1. (Constant)	4,709		,000	2,413		,000	
2. Kön	-,408	-,103	,000	,024	,005	,813	
3. Age of respondent, calculated	,008	,077	,017	,008	,069	,012	
4. Utbildningsnivå	,100	,025	,376	,127	,018	,450	
5. född i landet	-,199	-,031	,231	-,749	-,084	,000	
6. Religiös	,210	,048	,068	,420	,067	,003	
7. arbetat i någon organisation det senaste året	,190	,043	,103	,248	,021	,329	
8. Intresserad av politik	-,131	-,032	,229	,042	,009	,707	
9. Personal use of internet/e-mail/www	-,027	-,031	,330	,045	,061	,044	
10. How happy are you	,247	,191	,000	,183	,163	,000	
11. Important that people are treated equally and have equal opportunities*	-,093	-,046	,093	-,083	-,038	,119	
12. Important to help people and care for others well-being*	,030	,013	,634	,034	,015	,579	
13. Important to make own decisions and be free*	,042	,025	,350	,197	,090	,001	
14. Röstat på (s) senaste valet	-,036	-,008	,773	,424	,075	,001	

Andel förklarad varians(R^2)	,068(Sverige)	,054(Portugal)
Andel justerad förklarad varians	,059(Sverige)	,048(Portugal)

*Variabel 11-13 har en negativ skala där 1 är högsta värde och 6 det lägsta värdet.

De klara likheter som vi ser är att lycka påverkar förtroendet. Ju mer lycklig man är desto högre förtroende har man för hälsotillståndet. Jämlikhetaspekten ser ut att påverka positivt i båda länder. Kvinnor har sämre förtroende i Sverige än vad män har.

Född i landet, samt religion påverkar Portugal men är inte statistiskt signifikant i Sverige även om det är ett gränsfall gällande religion. Internet användandet påverkar i Portugal, men kanske tvärtom i Sverige. Att det är viktigt att känna sig fri påverkar förtroendet negativt. Att rösta på Partido Socialista, vilket även framkommer i medelvärdesjämförelsen påverkar förtroendet positivt. Det tredje högsta medelvärdet för Portugal, att ha arbetat i en annan organisation det senaste året kan inte statistiskt säkerställas.

Av topp tre medelvärdende de högre i Sverige är det bara åldern som är statistiskt signifikant. Att det faktum att bara åldern är statistiskt signifikant för topp tre värdena i Sverige gällande hälsoservicenivån är inte speciellt osannolikt. Att de kategorierna lägst internetanvändande och religiösa finns bland äldre i samhället är inte en alltför avancerad gissning.

6. Diskussion och sammanfattning

Om de här tre oberoende variablerna (trust in the legal system, trust in the political parties och state of health services nowadays) kan sammanfatta förtroendet för samhällets institutioner så kan studien bara förklara delar av sammanhanget gällande förtroende.

De här tre regressionerna visar på att de bara kan förklara en viss del, någonstans mellan 4,8 - 11,2% över vad som påverkar detta förtroende.

Att R^2 värdet visar låga värden, mellan .048 – .112 visar att bara 4,8 – 11,2 % kan förklaras.

Det i sin tur behöver inte vara något negativt. Förvisso är det självklart bättre att ha ett högre R^2 men det betyder inte att dessa låga värden ska förkastas. Det är den lagstiftande delen och även den del där den största inputen ska komma in gällande de samhällliga institutioner som har alltså sammantaget lägst förtroende av de tre variabler som definierats som samhällliga institutioner.

Att lycka påverkar förtroendet till de samhällliga institutionerna är det som helt klart mest lyser igenom. Samtliga medelvärden är högre, och alla regressioner är statistiskt säkerställda att det påverkar. Detta bekräftas av teorin. Däremot kan man spekulera vidare om det är lyckan som påverkar tilltron till samhällets institutioner eller om det är tvärtom.

I detta fall skulle denna studie kunna gå emot just det Rothstein hänvisar till gällande att känna sig fri. Vi bör dock komma ihåg skillnaderna med vad som man syftar på. Rothstein hänvisar till att just det subjektiva välbefinnandet är högre om man bland annat känner sig fri och att man är religiöst aktiv. Det denna studie visar på att lycka påverkar förtroendet positivt och frihetskänslan påverkar förtroendet negativt till samhällets institutioner. Detta är inte samma sak.

Frihetskänslan är alltså något negativt för förtroendet för samhällets institutioner. Desto mer man tycker det är viktigt att kunna ta egna beslut och känna sig fri desto mer påverkar det negativt ens tilltro för det legala systemet, politiska partier och hälsoservicenivån både i Sverige och i Portugal. Samtliga fall, utom hälsoservicenivån i Sverige är statistiskt säkerställda. Studien bekräftar Hofstedes teorier om att jämlikheten och friheten går olika vägar. Frihetskänslan påverkar förtroendet negativt och jämlikhetskänslan påverkas positivt. Slutsatsen som kan dras är att det kan ha att göra med synen på det individuella och det kollektiva. Den som starkt tror på individens egen förmåga, diskvalificerar stor mån kollektiva lösningar gjorda av samhällets, kollektivets, institutioner. Vilka värden är de givna preferenserna? Är det de värden som framhäver individens självständighet från organisationen eller de värden framhäver den anställdes beroende av organisationen? Logiken säger att om man kan göra saker bättre själv som enskild individ så misstror man även kollektivet. Sverige har både ett lägre ofrihetsmedelvärde samt får ett högre poäng i individualismindexet än

Portugal och detta visar på ett sämre förtroende för institutionerna. Trots detta har Sverige ändå ett betydligt ett högre förtroende för samhällets institutioner.

Att vara religiöst aktiv verkar vara något positivt för samhällets institutioner som både Putnam och Rothstein beskriver, även om materialet inte helt entydigt och alltid signifikant. Sneglar vi på medelvärdena för samtliga så ser vi att de avviker och skulle man kunna gissa sig till så har det att göra med ortodoxa kristna och många religiösa i östländerna.

Studien visar att om man är aktiv i en organisation så verkar det som att det finns ett positivt samband med förtroende för samhällets institutioner. Alla medelvärden pekar på att har man jobbat i en organisation så är medelvärdet högre i samtliga fall än hos de som inte har gjort detta. Det är dessutom statistiskt säkerställt att så är fallet i Sverige för variablerna trust for the legal system och trust for political parties. Teorin beskriver att ens egna åsikter påverkas vid kontakter, samarbete och kompromisser när man lär sig att dela på ansvar. Sannolikt betyder detta också att man har större förståelse till det kollektiva och får även större förståelse till att institutionerna inte alltid följer ens egna privata mål. Den som jobbar i en organisation, även om den är totalt icke politisk, förstår även i större grad hemligheten med gruppdynamik.

Däremot att vara variabeln att vara intresserad av politik ger inte lika klara besked. Att man har större förtroende för de som håller på med just det som man är intresserad av (politiska partier håller på med politik) låter uppenbart men däremot så kan vi inte se något samband med variabeln för hälsoservicenivån alls.

Utbildningsnivå påverkar, the Service Class har högre förtroende till de samhälleliga institutionerna än de andra även om det inte är statistiskt säkerställt gällande hälsoservicenivån så finns det ändå ett positivt korrelerande samband.

Vi kan också se att variabeln ” Important that people are treated equally and have equal opportunities” som jag har översatt till jämlikhet verkar påverka förtroendet till de samhälleliga institutionerna. Finns det en politisk kultur som präglas av jämlikhet så talar datan om att det sannolikt finns samband med ett högt förtroende. Detta kan dock inte statistiskt säkerställas i något av fallen.

I ett längre perspektiv ser man hur ojämlikhet och korrupcion kan räknas som två sidor av samma mynt, då korrupcion är att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egens eller annans vinning. Det innebär att förfarandet görs på ett ojämlikt sätt då alla inte har denna ställning. Utifrån det perspektivet så ser det även ut att korrupcionen spelar roll enligt dessa data. Vi kan i vilket fall absolut inte falsifiera detta.

Vad det gäller maktdistans (som Hofstede menar på att den mäter den sociala ojämlikheten) och Hostedes tabell så visar den att Portugal har en högre grad av maktdistans och det kan man även skönja utifrån de tre regressionerna där begreppet ” Important that people are treated equally and have equal opportunities” tas upp. I samtliga tre regressioner visar det att

b och beta värdet är högre i den svenska undersökningen jämfört med den portugisiska. Även medelvärdet påvisar detta. Då Portugal har ett betydligt maktindex än Sverige så visar studien på att Portugal kan ha ett sämre förtroende för samhällets institutioner på grund av att den sociala ojämlikheten är större där.

Variabeln Viktigt att hjälpa och bry sig om andra verkar ha en negativ effekt även om den är mindre relevant än frihetsvariabeln. Den enda variabeln som är statistiskt säkerställd är den som påverkar de politiska partierna i Portugal. Resultaten visar att de som bryr sig om andra verkar ha ett någorlunda sämre förtroende. Vid en första anblick skulle man kunna säga att detta resultat går emot teorierna som presenterats. Men går vi på djupet så behöver detta inte heller stå i kontrast till Putnam. Man behöver inte vara altruist för att inse att det som gynnar min granne gynnar även mig själv, och i och med dessa resultat så kan vi åtminstone falsifiera att altruister har ett högre förtroende för de publika institutionerna. Variabeln Viktigt att hjälpa och bry sig om andra skulle kunna jämföras med feminina värden: där är den behövande bör hjälpas och ett välfärdssamhälle är idealistiskt. Det kan då ses som något anmärkningsvärt att det lilla som denna variabel påverkar samhällets institutioner gör det då negativt. Att dra några stora slutsatser från Hofstedes maskulinitetsindex(MAS) kan vi inte göra då resultatet visade att de som hamnade längst ner fick minst skillnader. Sverige hamnade sist och Portugal hamnade även långt ner. Det är ändå intressant att konstatera att kvinnors medelvärde är lägre för politiska partier än för mäns och att just bry sig om variabeln är signifikant. Skulle man kunna påvisa en kausalitet om vi skulle studera landet med högst MAS, det vill säga Japan?

Slutligen ska något sägas om metodvalet. De variabler som presenterats här skulle till viss del symbolisera Maslows hammare. Om det enda redskap man äger är en hammare, då kommer man behandla allting som om det vore en spik. Redskapet tillåts definiera världsuppfattningen. Självklart är det inte bara dessa variabler som påverkar förtroendet för samhällets institutioner. Detta bevisar den förklarade variansen. Fördelen med detta metodval är att man på ett klarare sätt konstatera förklara kausaliteten. Något som vore intressant så klart är att hitta andra variabler som förklarar variansen till högre grad. Kan hög medianinkomst eller BNP per capita klara bra förtroende eller, hög nivå på HDI index? En kanske ännu mer spännande variabel vore en korruptions(hur korrupt landet är) variabel eller en frihetsvariabel(hur stor grad av frihet har landet). I de två sistnämnda sådana exemplen är val av metod än mer viktig eftersom grad av korruption och särskilt grad av frihet är minst sagt kontroversiellt.

7. Källförteckning

Litteraturförteckning

Allison, Paul D. (1998), *Multiple Regression: A Primer*. Thousand, Oaks: Pine Forge Press

Castles, Francis G. (2000), *Förnyelse I offentlig politik. En internationell jämförelse*, Stockholm: SNS-förlag

Denk, Thomas (2002), *Komparativ metod: förståelse genom jämförelse*, Lund : Studentlitteratur

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2007), *Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ och marknad (3 uppl.)*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Hague, R., Harrop, M. & Breslin, S. (2000), *Styrelseskick och politik* Nora: Nya Doxa

Hofstede, Gert (1997), *Cultures and Organizations: Software of the mind (1st edition)*, USA: McGraw-Hill

Marsh, D., Stoker, G. (2010), *Theory and Methods in Political Science*, London: Macmillan

Nordin, Svante (1999), *Det politiska tänkandets historia*, Lund: Studentlitteratur

Peters, B. Guy (2005), *Institutional Theory in Political Science: the "New Institutionalism" (2nd edition)* London: Continuum

Putnam, Robert D (1996), *Den fungerande demokratin: medborgarandans rötter i Italien*, Stockholm: SNS Förlag

Rothstein, Bo (2010), *Vad bör staten göra (3 uppl.)*, Stockholm: SNS-förlag

Svallfors, Stefan (2004), *Klasssamhällets kollektiva medvetande*, Umeå: Borea

Internet källor

SPSS akuten

<http://spssakuten.wordpress.com/2009/12/21/regressionsanalys-1/>

Hämtat 2013-05-20

Transparency International

<http://www.transparency-se.org/Korruption.html>

Hämtat 2013-05-22

Geert Hofstede

<http://geert-hofstede.com/national-culture.html>

Hämtat 2013-02-24

European Social Survey (ESS) Frågeformulär

http://ess.nsd.uib.no/streamer/?module=main&year=2011&country=&download=%5CFieldwork+documents%5C2011%5C01%23ESS5+-+Main+questionnaire+%28including+interviewer%27s+form%29%5C.%5CESS5Source_Mainquestionnaire.pdf

Hämtat 2013-02-20

European Social Survey (ESS) 2010 års genomgång

<http://ess.nsd.uib.no/ess/round5/download.html>

Hämtat 2013-02-20

Bilaga 1.

Här beskrivs Hofstedes kulturdimensioner på ett mer djupgående sätt samt även tabeller för osäkerhetsundvikande samt långsiktig värderingsindex.

Beskrivandet av skillnader mellan olika uppfattande av maktdistans inom politiken och ideerna på ett makroperspektiv kan sammanfattas följande (Hofstede, 1997 s.43).

Liten maktdistans	Stor maktdistans
Användning av makt bör vara legitimerat av rättviseskäl	Makten härskar över rättvisan; oavsett hur makten används så är det alltid legitimt. Mer Hobbesianskt tänkande
kunnande, förmögenhet makt och status behöver inte gå ihop	kunnande, förmögenhet makt och status bör gå ihop
Medelklassen är stor	Medelklassen är liten
Mäktiga personer försöker se mindre mäktig (exempelvis klä ner sig) ut än de vad de är	Mäktiga personer försöker se så imponerande ut som möjligt
Sättet att förändra det politiska systemet är genom att förändra reglerna (mer evolutionärt tänkande)	Sättet att förändra det politiska systemet är genom att förändra personerna (mer revolutionärt tänkande)
Användandet av våld i det politiska systemet är sällsynt	Användandet av våld i det politiska systemet är förekommande
Pluralistisk regering som baserar sig av resultatet av majoritetsbeslut	Autokratisk eller Oligarkisk regering som baserar sig på kooptation
Det politiska spektrumet visar på en stark mitt och svagare stöd på höger och vänsterkanten	Det politiska spektrumet visar på en svag mitt och starkare stöd på höger och vänsterkanten
Små inkomstskillnader som reduceras ytterligare genom skatter	Stora inkomstskillnader som förstoras ytterligare genom skatter
Rådande religion och filosofiska system fokuserar på jämställdhet	Rådande religion och filosofiska system fokuserar på hierarki och åtlydnad
Rådande politiska ideologier har fokus på maktindelning	Rådande politiska ideologier har fokus på sig på maktkamp
Inhemska forskningsteorier har fokus på den anställda, medborgaren eller studenten	Inhemska forskningsteorier har fokus på ledaren, chefen eller läraren
Alla bör ha lika rättigheter	Nomenklaturan bör ha särskilda privilegier
Makt är baserat på formell position, expertis och förmåga att ge belöningar	Makt är baserat på familj eller vänskapsförhållande, karisma eller möjligheten att använda våld

För att kunna få en klarare bild över vad skillnaderna är har jag återigen valt att lägga in detta i tabellform i från ett makro perspektiv (Hofstede, 1991,s.73).

Individualism	Kollektivism
Individuella intressen ges företräde jämt mot	Kollektiva intressen ges företräde jämt mot

kollektiva	individuella.
Alla har rätt till enskildhet	Grupper gör intrång i det enskilda.
Alla förväntas ha en egen åsikt	Ens åsikter förutbestäms av ens gruppmedlems åsikt.
Lagar och regler förväntas gälla alla	Lagar och regler är olika beroende på gruppmedlems åsikt.
Statens roll i det ekonomiska systemet är återhållsam	Statens roll i det ekonomiska systemet är dominant.
Den politiska makten finns hos de röstande	Den politiska makten finns hos intresseorganisationer.
Pressfrihet	Pressen kontrolleras av staten.
Inhemska forskningsteorier fokuserar sig mer på strävan efter egenintresse	Utländska forskningsteorier är till stor del irrelevanta eftersom de inte tar hänsyn till de speciella inhemska faktorer och intressen.
Rådande politiska ideologier fokuserar sig mer på individuell frihet	Rådande politiska ideologier fokuserar sig mer på jämställdhet.
Självförverkligandet för varje enskild individ är det ultimata målet	Harmoni och konsensus i samhället är det ultimata målet

På ett mikro perspektiv ser det mer ut så här (Hofstede, 1991,s.67):

Individualism	Kollektivism
Barn lär sig att tänka i termer av "jag".	Barn lär sig att tänka i termer av "vi".
Att stå upp för sin åsikt är något beaktansvärt	Man bör alltid eftersträva harmoni samt undvika direkt konfrontation.
Meningen med utbildning är att lära sig hur man lär.	Meningen med utbildning är att lära sig hur man gör.
Ledarskapsstyrning är styrning över en individ	Ledarskapsstyrning är styrning över en grupp
Uppgiften är viktigare än relationen	Relationen är viktigare än uppgiften.
Identiteten är baserad hos individen	Identiteten är baserad i det sociala nätverk man tillhör.
Låg kontext kommunikation, där man ofta är rak på sak.	Hög kontext kommunikation, där hur man säger det och detaljerna omkring spelar stor roll.

På ett makroperspektiv så skiljer sig detta på följande sätt (Hofstede, 1991,s.103):

Feminint	Maskulint
Ett välfärdssamhälle är ideal	Ett resultatsamhälle är ideal
Den behövande bör hjälpas	Den duktige bör stödjas
Tillåtande samhälle	Korrigerande samhälle
Det som är litet och sakta är vackert	Det som är stort och snabbt är vackert
Hög fokus bör ligga i att bevara miljön	Bibehållen tillväxt i samhället bör vara det viktigaste
Försvarsbudgeten är låg	Försvarsbudgeten är hög
Högt bistånd	Lågt bistånd
Internationella konflikter bör lösas genom	Internationella konflikter bör lösas genom

förhandlingar och kompromisser	direkta ingripanden med våld eller hot om våld.
Hög andel kvinnor i beslutsfattande positioner	Låg andel kvinnor i beslutsfattande positioner
Gångse religioner och filosofier fokuserar i stor del på jämlikhet mellan könen	Gångse religioner och filosofier fokuserar i stor del på mannens särställning mellan könen
Kvinnors frigörelse innebär att män och kvinnor gör lika mycket i arbetslivet som i privatlivet	Kvinnors frigörelse innebär att positioner som tidigare var uteslutande för män nu även öppnas upp för kvinnor.

På ett makroperspektiv ser det ut på följande sätt (Hofstede, 1991,s.124f):

Svag osäkerhetsundvikande	Stark osäkerhetsundvikande
Få och generella lagar och regler	Många och precisa lagar och regler
Om reglerna inte kan bli respekterade så måste de förändras.	Om reglerna inte kan bli respekterade så är vi syndare och måste be om förlåtelse.
Medborgarkompetens kontra myndighet	Medborgarinkompetens kontra myndighet
Medborgarprotester är acceptabla	Medborgarprotester bör stävjas.
Medborgare är positivt inställda till institutioner	Medborgare är negativt inställda till institutioner
Statstjänstemannen har en positiv grundinställning till den politiska processen	Statstjänstemannen har en negativ grundinställning till den politiska processen
Återhållsamhet och tolerans är viktigt	Konservatism samt lag och ordning är viktigt.
Positiv attityd jämt mot unga människor	Negativ attityd jämt mot unga människor
Regionalism och internationalism och försök att integrera minoriteter är viktigt.	Nationalism xenofobi och nedtryckande av minoriteter är ofta förekommande.
Tro på generalister och sunt förnuft	Tro på experter och specialiserande.
Tron på ett system med många sjuksköterskor och få doktorer	Tron på ett system med många doktorer och få sjuksköterskor.
En gruppns övertygelse ska inte tvingas på andra	Det finns bara en sanning och vi är bärare av denna sanning.
Ingen ska bli förföljd på grund av ens tro	Religiös, politisk och ideologisk fundamentalism och intolerans är vanligt förekommande.
Relativism och empirism är något som ofta bejakas i filosofiska och vetenskapliga termer.	Tron på stora teorier är något som ofta bejakas i filosofiska och vetenskapliga termer.
Oppositionella vetenskapsmän, filosofer eller politiker kan vara vänner.	Oppositionella vetenskapsmän, filosofer eller politiker kan inte vara vänner.

Kortsiktig fokus	Lågsiktig fokus
Respekt för traditioner	Transformera traditioner så att det blir gångbara i ett modernt sammanhang
respekt för sociala och status skyldigheter	respekt för sociala och status skyldigheter

oavsett kostnad	inom rimliga gränser
Socialt tryck att hålla jämna steg med grannen även om det betyder spendera mer pengar än vad man har.	Sparsam med resurserna
Litet sparande, vilket leder till liten möjlighet till investeringar	Stort sparande, vilket leder till stor möjlighet till investeringar
Förväntningar på snabba resultat	Uthållighet mot uteblivna positiva resultat
Viktigt att inte tappa ansiktet	Villighet att offra sig själv för en större orsak
Viktigt att inneha "sanningen"	Viktigt att respektera kraven på dygd.

Resultatet visar sig enligt följande tabell gällande osäkerhetsundvikande index (UAV) (Hofstede, 1991,s.113):

Ranking	Land/Region	UAV resultat	Ranking	Land/Region	UAV resultat
1.	<i>Grekland</i>	91	13.	f. d. Västtyskland	69
2.	Portugal	90	14.	Finland	68
3.	Belgien	89	15.	Schweiz	67
4/5.	Frankrike	80	16.	Nederländerna	65
4/5.	Spanien	80	17.	Norge	63
6.	Chile	79	18.	USA	55
7.	Costa Rica	76	19.	Storbritannien	54
8.	Panama	75	20.	<i>Irland</i>	51
9.	Argentina	74	30.	Hong Kong	35
10/11.	<i>Israel</i>	71	33/35.	Sverige	27
10/11.	Italien	71	33/35.	Danmark	27
12.	Österrike	70	53.	Singapore	27

Långsiktig värderingsindex (LTO) (<http://geert-hofstede.com>)

1. Kina (118 poäng)	2. Hong Kong (96 p)	3. Nederländerna(44 p)	4. Norge (44 p)
5. Italien (34 p)	6. Portugal (30 p)	7. USA (29 p)	8. Storbritannien (25 p)
9. Sverige (20 p)	10. Spanien (19 p)		

Bilaga 2.

Här beskrivs hur de nya variablerna har konstruerats och kodats. Koden -9 betyder missing och dessa har alltså inte tagits med i samband med att de variablerna har presenterats.

1. KÖN

```
COMPUTE realgndr=-9.  
IF (gndr ge 6)realgndr=-9.  
IF (gndr eq 1)realgndr=1.  
IF (gndr eq 2)realgndr=2.  
EXECUTE.
```

2. ÅLDER

```
COMPUTE realagea=-9.  
IF (agea ge 999) realagea=-9.  
IF (agea ge 1 and agea le 30) realagea=1.  
IF (agea ge 31 and agea le 65) realagea=2.  
IF (agea ge 66 and agea le 140) realagea=3.  
EXECUTE.
```

3. UTBILDNINGSNIVÅ

```
COMPUTE realeisced=-9.  
IF (eisced eq 0)realeisced=-9.  
IF (eisced ge 55)realeisced=-9.  
IF (eisced ge 1 and eisced le 4)realeisced=1.  
IF (eisced ge 5 and eisced le 7)realeisced=2.  
EXECUTE.
```

4. FÖDD I LANDET

```
compute realdumbrncntr=0.  
IF (brncntr ge 6) realdumbrncntr=-9.  
if (brncntr eq 1) realdumbrncntr=1.  
execute.
```

5. RELIGIÖS

```
compute realdumreligion=0.  
IF (rlgblg ge 6) realdumreligion=-9.  
if (rlgblg eq 1) realdumreligion=1.  
execute.
```

6. ARBETAT I NÅGAN ANNAN ORGANISATION DET SENASTE ÅRET

```
compute realdumwrkorg=0.  
IF (wrkorg ge 6) realdumwrkorg=-9.  
if (wrkorg eq 1) realdumwrkorg=1.  
execute.
```

7. INTRESSERAD AV POLITIK

```
COMPUTE realdumpolintr=0.  
IF (polintr le 2) realdumpolintr=1.  
if (polintr ge 6) realdumpolintr=-9.  
execute.
```

8. INTERNETANVÄNDNING

```
COMPUTE realnetuse=-9.  
IF (netuse ge 77)realnetuse=-9.  
IF (netuse ge 0 and netuse le 4)realnetuse=1.  
IF (netuse ge 5 and netuse le 7)realnetuse=2.  
EXECUTE.
```

9. LYCKA

```
COMPUTE realhappy=-9.  
IF (happy ge 77) realhappy=-9.  
IF (happy ge 0 and happy le 4) realhappy=1.  
IF (happy ge 5 and happy le 10) realhappy=2.  
EXECUTE.
```

10. JÄMLIKHET

```
COMPUTE realipeqopt=-9.  
IF (ipeqopt ge 7) realipeqopt=-9.  
IF (ipeqopt ge 5 and ipeqopt le 6) realipeqopt=1.  
IF (ipeqopt ge 3 and ipeqopt le 4) realipeqopt=2.  
IF (ipeqopt ge 1 and ipeqopt le 2) realipeqopt=3.  
EXECUTE.
```

11. VIKTIGT ATT HJÄLPA OCH BRY SIG OM ANDRA

```
COMPUTE realiphlpl=-9.  
IF (iphlpl ge 7) realiphlpl=-9.  
IF (iphlpl ge 5 and iphlpl le 6) realiphlpl=1.  
IF (iphlpl ge 3 and iphlpl le 4) realiphlpl=2.  
IF (iphlpl ge 1 and iphlpl le 2) realiphlpl=3.  
EXECUTE.
```

12. VIKTIGT ATT KUNNA TA EGNA BESLUT OCH KÄNNA SIG FRI

```
COMPUTE realimpfree=-9.  
IF (impfree ge 7) realimpfree=-9.  
IF (impfree ge 5 and impfree le 6) realimpfree=1.  
IF (impfree ge 3 and impfree le 4) realimpfree=2.  
IF (impfree ge 1 and impfree le 2) realimpfree=3.  
EXECUTE.
```

13 A. RÖSTAT PÅ SVENSKA SOCIALDEMOKRATERNA

```
compute dumprtvtase=0.  
if (prtvtase ge 66) dumprtvtase=-9.  
if (prtvtase EQ 6) dumprtvtase=1.  
EXECUTE.
```

13 B. RÖSTAT PÅ PORTUGISISKA PARTIDO SOCIALISTA

```
compute dumprtvbpt=0.  
if (prtvtbpt ge 66) dumprtvbpt=-9.  
if (prtvtbpt EQ 11) dumprtvbpt=1.  
EXECUTE .
```